

Talviruokintapaikkojen lintujen seuranta 1989–2007

Risto A. Väisänen

Ruokintapaikkojen seurannassa on ollut mukana 19 talvena 1988/1989–2006/2007 kaikkiaan 730 paikkaa eri puolilla Suomea – nykyisin runsaat 200 paikkaa talvessa. Kertynyt aineisto on arvokas tutkittaessa monia talviekologisia kysymyksiä, joiden selvittelyyn eivät riitä Eläinmuseon perinteisten talvilintulaskentojen tiedot:

- Mitä lintuja ja nisäkkäitä ja miten paljon ruokintapaikoilla käy?
- Miten näiden lajisto ja yksilömäärät vaihtelevat maan eri osissa ja talven eri aikoina?
- Mitä vaikuttavat ruokintapaikan elinympäristö ja tarjolla oleva ravinto?
- Mikä on sään vaikutus käynteihin ruokintapaikalla?
- Mikä on talviruokinnan merkitys eläimille?
- Mitä sairauksia, risteymiä ja värimuotoja ruokavieraissa esiintyy?

Ruokintapaikkaraporteissa on pääasiassa käsitelty luettelon kahta ensimmäistä kohtaa (Väisänen & Hildén 1993, Väisänen 1994a, 1994b, 1996a, 1996b, 1998, 1999, 2000, 2001). Seurannan aineisto kattaa nyt niin monta talvea, että voidaan tutkia myös sitä, mikä on talviruokinnan merkitys eläimille – miten ruokinta on muuttanut Suomen talvilinnustoa?

Auringonkukan siementen kuten myös rasvan, pähkinöiden ja lukuisten muiden ruokalaatujen tarjonta on kasvanut ja monipuolistunut seurannassa mukana olleilla ruokintapaikoilla (Väisänen & Hildén 1993, Väisänen 2003). Tarjonnan kasvun perusteella voidaan olettaa, että suuri osa ruokintapaikoilla seuratuista lintulajeista on kasvattanut talvikantaansa Suomessa. Selostan 63 tavallisimman lajin yleisyyden ja runsauden kehityksen ruokinnoilla ja tarkastelen lopuksi, kuinka hyvin auringonkukan siementen saatavuus ja lämpötilan pitkäaikaismuutokset selittävät tulokset.

Menetelmä ja aineisto

Ruokintapaikan tarkkailuun voi osallistua jokainen lintujen ruokkija, joka tuntee tavallisimmat talvilinnut ja -nisäkkäät. Aluksi rajataan rakennusten, puiden tms. avulla seuranta-alue sen mukaan, missä ruokavieraat tavallisesti syödessään ja lepäillessään oleilevat. Tältä alueelta lasketaan tai arvioidaan kaikki eläimet, jotka ovat tulleet sinne tarjolla olevan ravinnon houkuttelemina. Mukaan otetaan myös esim. varpushaukka tai varpuspöllö, jotka vierailevat paikalla pikkulintuja saalistamassa. Tilapäiset kävijät, jotka eivät ole ”kiinnostuneita” itse ruokintapaikasta, ja ylilentävät linnut jätetään sen sijaan pois.

Tarkkailu kestää lokakuun alusta huhtikuun loppuun. Havainnot ilmoitetaan puolen kuukauden jaksoina. Mukaan otetaan vain varmasti tunnetut lajit. Jokaiselta jaksolta merkitään eri eläinlajeista suurin kerralla nähty määrä, mutta ”parhaan päivän” yksilömäärän lisäksi voi halutessaan esittää myös ”toiseksi parhaan päivän” ja jakson keskusarvon eli mediaanipäivän yksilömäärän. Lajien ja lukumäärien lisäksi kootaan tietoja mm. havainnoinnin tehokkuudesta, ravinnon määrästä ja laadusta sekä sairauksien, risteymien ja poikkeavien värimuotojen esiintymisestä.

63 ruokavieraan pitkäaikaiset kannanmuutostiedot esitetään kolmen vyöhykkeen puitteissa. Etelä-Suomi, Väli-Suomi ja Lappi ovat Suomen kolmanneksia, joita rajaavat yhtenäiskoordinaatit 700 (Vaasasta Ilomantsiin) ja 730 (Kemistä Kuusamoon). Kun ”paikaksi” käsitetään yhdeltä ruokintapaikalta yhtenä talvena kerätty aineisto ja mukaan otetaan

keskikokoiset ja suuret paikat, joista on hyvin tai erinomaisesti tutkittuja jaksoja, on talvilta 1989–2007 yhteensä 2887 paikan tiedot. Niistä on 1668 Etelä-Suomessa, 431 Väli-Suomessa ja 788 Lapissa.

Diagrammien tulkinta

Raportin kuvista pääsee parhaiten perille lukemalla tulkintaohjeet ensin pintapuolisesti ja hyppäämällä sitten helppoon lajiin no. 32 sinitiainen, joka on selkeästi runsastunut. Yleisyyden (monessako paikassa lajia on) muutoksista kertovat kuvien päällä olevat prosenttiarvot. Runsauden (paljonko lajia on) muutoksista kertovat kuvissa olevat murtoviivat. Suosittelem, että luet sinitiaisen lajitekstin ja etsit siellä kerrotuille asioille vahvistuksen kuvista. Tarvittaessa kertaa tässä luvussa olevia teknisiä ohjeita. Siirry sitten muihin lajeihin aloittaen eniten kiinnostavista.

25 lajissa, joista on suuri aineisto, ovat rinnakkain Etelä-Suomen, Väli-Suomen ja Lapin diagrammit (harmaapäätikällä on Väli-Suomen pienen aineiston tilalla koko Suomen tiedoista laskettu kuvaaja). Lajin nimi on jonkin diagrammin sisässä. Muissa 38 lajissa on yksi diagrammi, jossa on joko koko Suomen (23 lajia), Etelä-Suomen (11 lajia) tai Lapin tiedot (4 lajia). Tällöin kuvan otsikossa on lajin nimi ja kauttaviivan jälkeen alueesta kertova tarkennus (esim. ”Kanhaukka/Suomi”, ”Fasaani/Etelä-Suomi” ja ”Pulmunen/Lappi”).

Lajin yleisyyttä ja runsautta tarkastellaan jakamalla 19 tutkimustalvea neljään kauteen, joiden kevättalvet ovat 1989–1992 (4 talvea), 1993–1997 (5 talvea), 1998–2002 (5 talvea) ja 2003–2007 (5 talvea). Kausien keskitalvet ovat 1990, 1995, 2000 ja 2005. Kauden runsautta ei yleensä esitetä, jos aineisto jää alle 15 paikan. Mukaan otetut tätä pienemmät aineistot mainitaan tekstissä.

Lajien **runsausarvot** perustuvat puolen kuukauden jaksojen parhaan päivän yksilömääriin. Runsauden yksikkönä on yksilömäärä paikkaa kohti. Esimerkiksi runsausarvo 2,0 tarkoittaa, että kyseisellä jaksolla havaittiin parhaan päivän yksilömääränä keskimäärin kaksi yksilöä. Jaksojen keskirunsaudet on laskettu niiltä paikoilta, joilla laji tavattiin talven aikana ainakin jollakin jaksolla, jonka tutkimustehokkuus on ollut vähintään hyvä. Lajin runsauteen ovat siis päässeet vaikuttamaan vain sellaiset paikat, jotka vähintään kohtalaisesti täyttävät sen esiintymisvaatimukset.

Kunkin kuvaajan vaaka-akselilla on roomalaisilla numeroilla 14 puolen kuukauden jaksoa lokakuun alusta huhtikuun loppuun. Niihin viitattaessa kuukauden ”alku” tarkoittaa aina alkupuoliskoa ja ”loppu” loppupuoliskoa. Pystyakselilla on runsaus eli keskimääräinen yksilömäärä paikkaa kohden. Murtoviivojen täplät kuvaavat lajin runsautta kahdella ensimmäisellä ja avoympyrät kahdella viime kaudella. Jakson no. 14 (eli huhtikuun lopun) havainnointi aloitettiin vasta talvella 1997/1998, joten kahden ensimmäisen kauden kuvaajat päättyvät jaksoon no. 13.

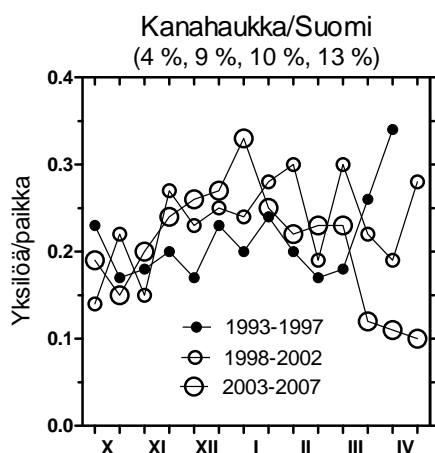
Talitiainen on ruokintapaikkojen seurannan yleisin laji, joka on havaittu kaikilla paikoilla jokaisena tutkimustalvena. Talitiaisen (laji no. 33) diagrammeissa on otsikon alla suluissa neljä lukua, jotka tarkoittavat paikkojen määrää neljänä kautena Etelä-Suomessa, Väli-Suomessa ja Lapissa jaksoilla 3–13 (marraskuun alusta huhtikuun puoliväliin). Muiden lajien vastaavissa diagrammeissa on neljä prosenttiarvoa, jotka kertovat lajin paikkojen osuuden talitiaisen tapaamispaikoista. – Jotta näin saadut **yleisyysindeksit** olisivat vertailukelpoisia, jaksoja 1–2 ja 14 ei käytetty yleisyysindeksejä laskettaessa. (Monella ruokintapaikalla seuranta alkoi vasta marraskuussa ja kuten edellä mainittiin, vasta kahdella viime kaudella havainnoitiin huhtikuun

lopussa.) Kunkin lajin yleisyysindeksin muutos kausien 1 ja 4 välillä laskettiin yleensä koko Suomen aineistosta (lajeissa, joista on esillä vain Etelä-Suomen tai Lapin diagrammi, muutosindeksi laskettiin kuitenkin sen perusteella).

Lajin yleisyysindeksi tavallisesti kasvoi ensimmäisestä neljanteen kauteen, kun ruokintapaikkalinnusto monipuolistui suuresti kaikkialla Suomessa 19 viime talven aikana.

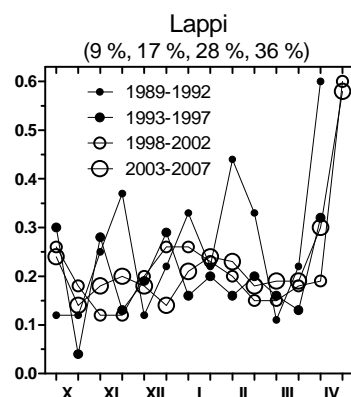
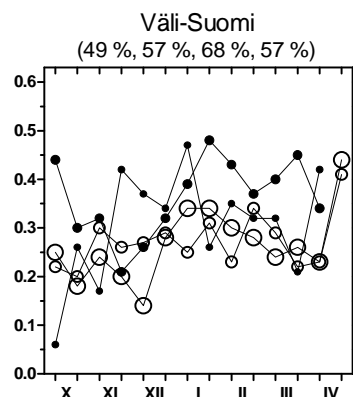
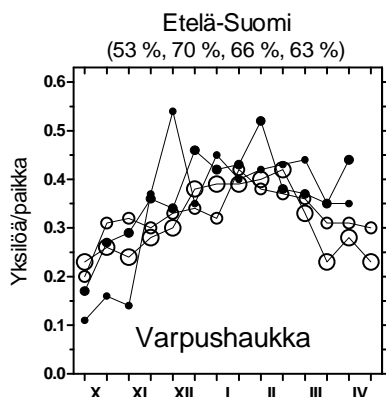
Lajiraportit

Lajit ovat systemaattisessa järjestyksessä. Tekstissä lajin nimen perässä olevat luvut kertovat aineiston koon eli lajin tapaamispaikkojen yhteismäärän kolmella vyöhykkeellä E = Etelä-Suomi, V = Väli-Suomi ja L = Lappi (mukaan on otettu keskikokoiset tai suuret ruokintapaikat, joilla laji on tavattu ainakin jollakin jaksolla, jonka tutkimustehokkuus on ollut vähintään hyvä). Sitten seuraa aikaisemmista raporteista peräisin oleva luonnehdinta lajin yleisesiintymisestä talven aikana (Väisänen & Hildén 1993, Väisänen 1994b, 1996a, 1996b, 1998, 1999, 2000, 2001), jota on täydennetty ottaen myös huomioon talvilintujen reittilaskentojen tuloksia (Väisänen 2003). Lopuksi selostetaan kuvista näkyvät lajin yleisyyden ja runsauden muutokset.

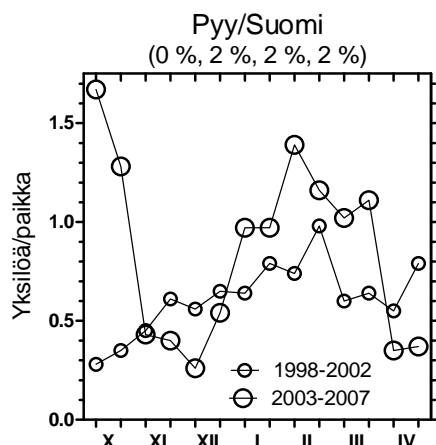
1. **Kanahaukka** (*Accipiter gentilis*) (E 206, V 44, L 42) on Etelä-Suomen ruokintapaikoilla runsaimmillaan keskitalvella joulukuun lopusta helmikuun alkuun, pohjoisempana huippu on hieman myöhemmin. Kuvassa lajin keväinen runsaus on vaihdellut kaudesta toiseen. Kanahaukan yleisyys kasvoi +9 %-yksikköä, kun sitä havaittiin 4 prosentilla ruokintapaikoista talvina 1989–1992 ja 13 prosentilla paikoista talvina 2003–2007 (ks. otsikon alla olevia lukuja). Huomaa, että kuvasta puuttuu kauden 1989–1992 kuvaaja havaintojen niukkuuden vuoksi.

Ruokintapaikoilla kanahaukkoja kiinnostavat mm. varislinnut, joiden saatavuus on selvästi parantunut seurannan aikana, joten se selittänee kanahaukan vierailujen kasvun.

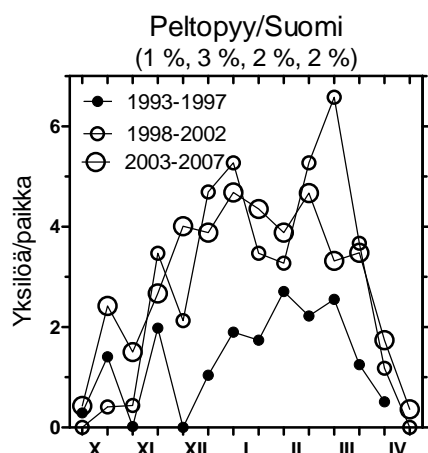

2. **Varpushaukka** (*A. nisus*) (E 1078, V 253, L 200) hakeutuu ruokintapaikoille Etelä-Suomessa syksyn aikana. Huippu on keskitalvella, mistä runsaus vähenee kevättä kohden. Muualla

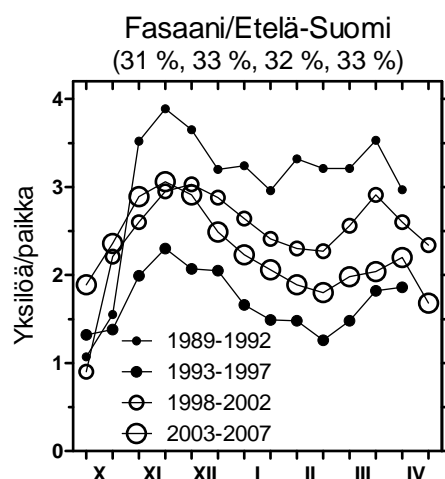
Suomessa näkyy varpushaukan runsaus sen syys- ja kevätmuuton aikaan. Erityisen voimakas huippu on huhtikuun lopussa Lapissa. Varpushaukan yleisyys kasvoi suuresti seurannan aikana (+20 %-yksikköä), kun ruokinnoille kertyi yhä enemmän haukan saaliseläimiä.

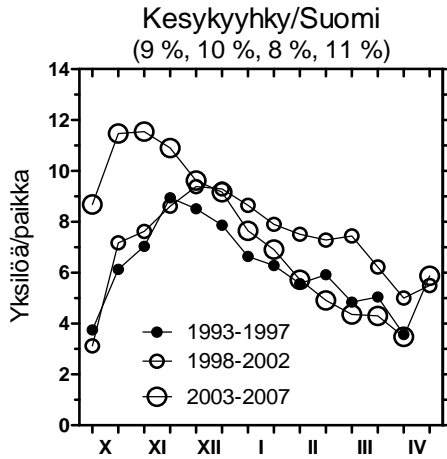
3. **Pyy** (*Bonasa bonasia*) (E 32, V 6, L 18) vierailee melko satunnaisesti talven aikana muutamilla metsäisillä ruokintapaikoilla. Sen yleisyys pysyi ennallaan.

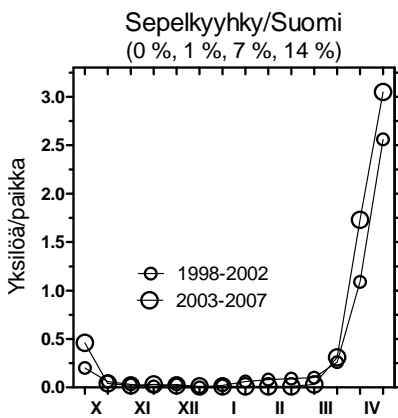
4. **Peltopyytä** (*Perdix perdix*) (E 45, V 20, L 0) on kirjattu erityisesti keskitalvella marraskuun lopusta maaliskuulle. Lajin yleisyys pysyi ennallaan, mutta runsaus nousi talvien 1993–1997 jälkeen, kun vierailevat peltopyyparvet kasvoivat isommiksi.

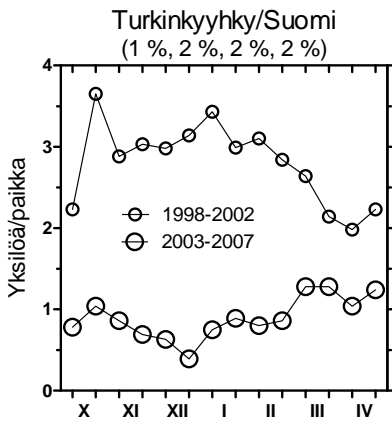
5. **Fasaani** (*Phasianus colchicus*) (E 542, V 72, L 5) hakeutuu ruokinnoille Etelä-Suomessa marraskuun loppuun mennessä. Se ei pysty selviämään Suomen talvesta ilman talviruokintaa. Kuvassa lukumäärä vähenee sydäntalvella nähtävästi talvitappioiden vuoksi ja nousee taas maaliskuun vaihteessa, kun hengissä säilyneet fasaanit tankkaavat itseään pesintäkuntoon. Lajin yleisyys pysyi ennallaan Etelä-Suomen ruokinnoilla. Havaitun parven keskikoko pieneni 1990-luvun alussa, mutta on sen jälkeen noussut keskimääräiselle tasolle.

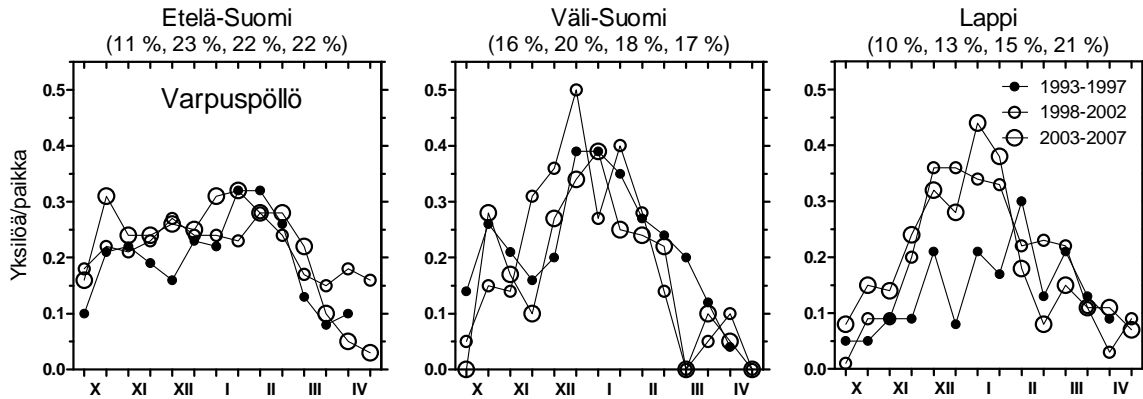
6. **Kesykyyhky** (*Columba livia*) (E 173, V 70, L 29) runsastuu syksyllä marraskuuhun asti ja vähenee sitten sangen suoraviivaisesti talven ajan. Sen yleisyys ja runsaus pysyivät ennallaan.

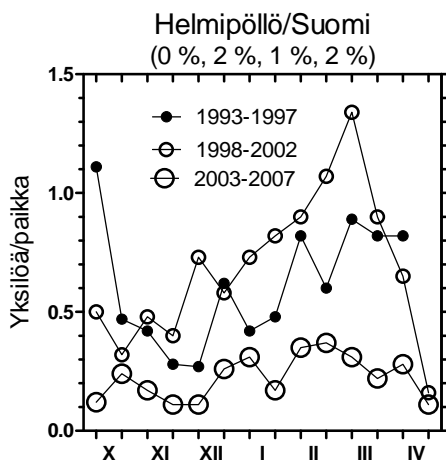
7. **Sepelkyyhky** (*C. palumbus*) (E 149, V 24, L 42) on kevätvieras, jonka määrä nousee ripeästi maaliskuun lopussa ja huhtikuussa. Muutamia on tavattu lokakuun alussa ja jopa talvella tammikuun lopusta alkaen. Laji on selvästi yleistymässä (muutos + 14 % yksikköä).

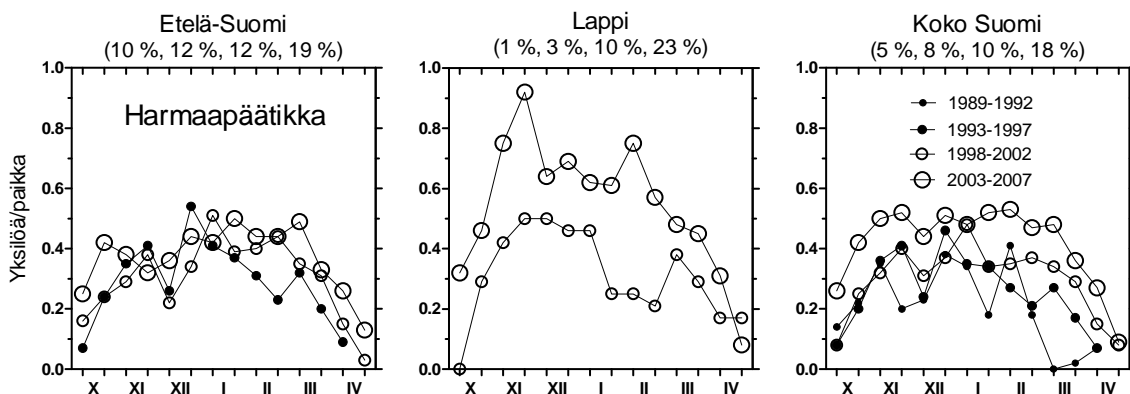
8. **Turkinkyhkyjä** (*Streptopelia decaocto*) (E 10, V 21, L 2) on ollut kautta talven muutamalla ruokintapaikalla erityisesti Väli-Suomessa, Pohjanlahden rannikon vakiintuneen esiintymisalueen piirissä. Kuvassa on pieni aineisto kausilta 3 (10 paikkaa) ja 4 (17 paikkaa). Yleisyys pysyi ennallaan. Kausien välillä oli eroa turkinkyhkyjen keskirunsaudessa, mutta se saattoi johtua sattumasta.

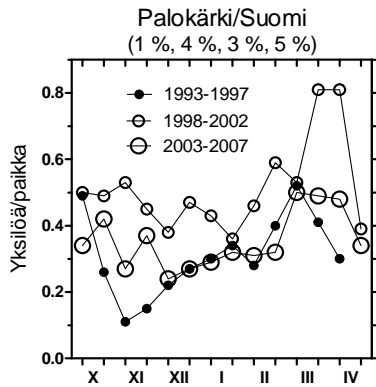
9. **Varpuspöllöt** (*Glaucidium passerinum*) (E 359, V 78, L 124) hakeutuvat saalistamaan ruokintapaikkojen lintuja ja nisäkkäitä vuodenvaihteeseen mennessä. Helmikuun alusta alkaen varpuspöllöt alkavat tiiviimmin pysyä reviireillään, joten niitä havaitaan harvemmin ruokintapaikoilla. Laji on selvästi yleistynyt (+10 %-yksikköä), mutta runsaus on pysynyt ennallaan.

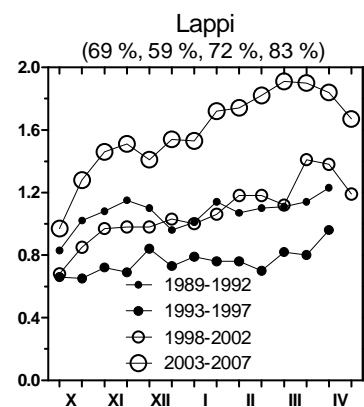
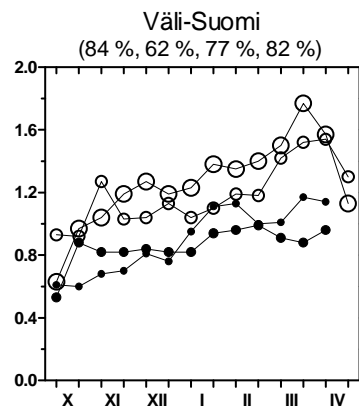
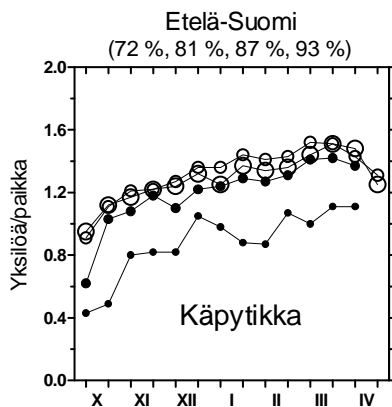
10. **Helmipöllöjen** (*Aegolius funereus*) (E 26, V 9, L 13) liikehdintä on usein vilkasta lokakuun alussa, jolloin niitä on havaittu myös ruokintapaikoilla. Kuvassa on pieni aineisto kausilta 2 (15 paikkaa), 3 (13 paikkaa) ja 4 (20 paikkaa). Lajin havaitsemismahdollisuus kasvaa marraskuun lopusta maaliskuulle ja vähenee sitten huhtikuussa. Yleisyys on pysynyt ennallaan ja runsaus on vaihdellut suuntauksetta kaudesta toiseen.

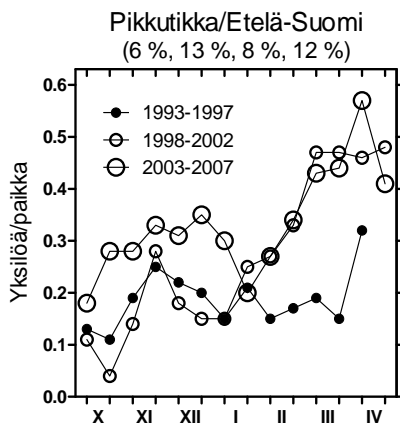
11. **Harmaapäätikan** (*Picus canus*) (E 239, V 10, L 87) runsaus kasvaa Etelä-Suomessa lokakuun alusta vuodenvaihteeseen asti ja vähenee sitten neljän kuukauden ajan (syinä talvitappiot ja siirtyminen pesimäpiireille). Lapin ruokintapaikoille on syksyistä 1999 ja 2001 alkaen ilmeisesti Ruotsin puolelta vaeltanut runsaasti harmaapäätikkoja, joista osa on säilynyt hengissä pesimäkauteen asti (Aalto ym. 2006). Lapin korkeat runsausarvot kertovat, että sinne vaeltaneet yksilöt pysyttelevät tiiviisti ruokintapaikoilla eli ovat riippuvaisempia ruokintapaikoista kuin eteläsuomalaiset. Lajin koko Suomen yleisyysindeksi on kasvanut (+13 %-yksikköä) ja runsaudet ovat myös nousseet.

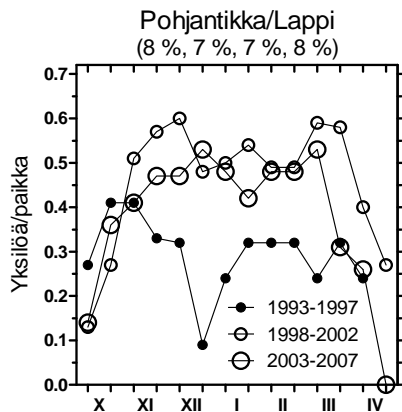
12. **Palokärki** (*Dryocopus martius*) (E 81, V 8, L 19) on harvinainen ruokavieras. Se saapuu tavallisimmin syksyllä, jolloin nuoret linnut kiertelevät, tai soidinkaudellaan maaliskuussa tai huhtikuun alussa. Lajin yleisyysindeksi on seurannan aikana hivuttautunut ylöspäin +4 %-yksikköä ja myös runsaus on hieman noussut.

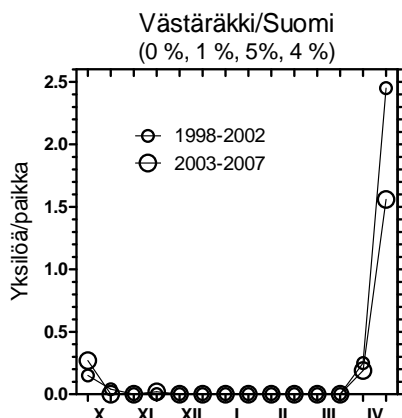
13. **Käpytikkan** (*Dendrocopos major*) (E 1440, V 322, L 567) runsaus kasvaa ruokintapaikoilla nopeimmin syksyllä. Kasvu jatkuu heikompana maaliskuulle asti. Lajin yleisyysindeksi on noussut suuresti (+16 %-yksikköä). Etelä-Suomessa käpytikka esiintyy jo lähes kaikilla ruokintapaikoilla. Sen runsausarvot ovat myös kasvaneet – erityisen voimakkaasti Lapissa.

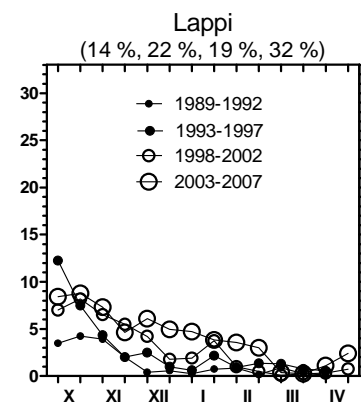
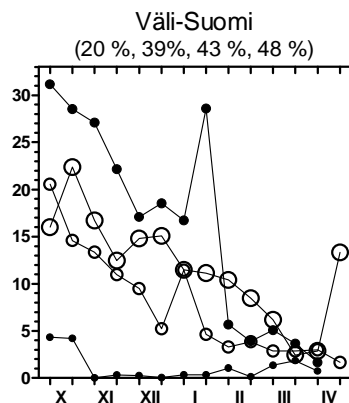
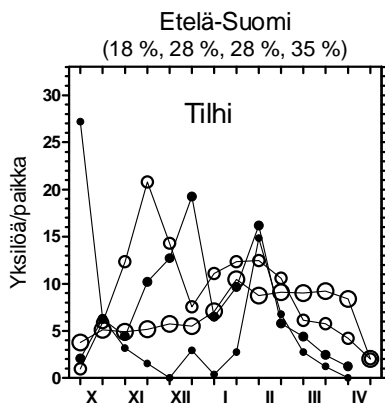
14. **Pikkutikan** (*D. minor*) (E 174, V 19, L 48) lukumäärät ovat kasvaneet koko talven ajan Etelä-Suomen ruokintapaikoilla. Lajin yleisyysindeksi on hieman kasvanut (+6 %-yksikköä).

15. **Pohjantikkoja** (*Picoides tridactylus*) (E 4, V 7, L 57) on käynyt Lapin ruokintapaikoilla melko tasaisesti marraskuusta maaliskuulle. Kuvassa on pieni aineisto kausilta 2 (13 paikkaa), 3 (17 paikkaa) ja 4 (19 paikkaa). Lajin yleisyys on pysynyt ennallaan, mutta runsaus on noussut kauden 1993–1997 jälkeen.

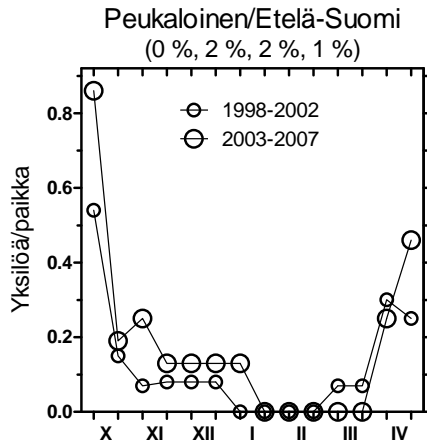
16. **Västaräkki** (*Motacilla alba*) (E 60, V 21, L 22) on kevätvieras, joka tavallisesti havaitaan huhtikuussa. Muutamia on kirjattu lokakuussa. Västaräkki on ruokavieraana hieman yleistynyt.

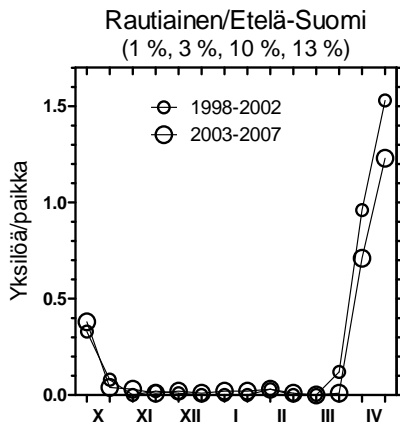
17. **Tilhen** (*Bombycilla garrulus*) (E 496, V 173, L 183) lukumäärät laskevat Väli-Suomessa ja Lapissa melko tasaisesti lokakuusta huhtikuun alkuun. Keskitalvi on ollut parasta tilhiaikaa ruokintapaikoilla Etelä-Suomessa. Satunnaiset isot tilhiparvet ovat aiheuttaneet hyppäyksiä kuvaajiin. Tilhen yleisyys on kasvanut suuresti (+19 %-yksikköä). Vähäisimmät runsaudet ovat yleensä peräisin kaudelta 1989–1992.

Yleistymisen tärkeimpänä syynä voidaan pitää sitä, että tilhet ovat oppineet käymään ruokintapaikoilla, kun moni on lisännyt tarjontaan pihlajanmarjat. Talvilintujen reittilaskentojen perusteella kaikille ruokintapaikkojen seurantakaussille sattui 1–2 hyvää pihlajanmarja- ja tilhivuotta, mutta kaudella 1989–1992 harva vielä osasi houkutella tilhiä marjojen avulla. Viime kauden 2003–2007 alkuun sattui poikkeuksellisen hyvä tilhivuosi 2002/2003, jolloin niitä

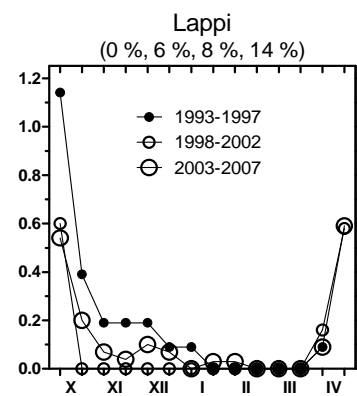
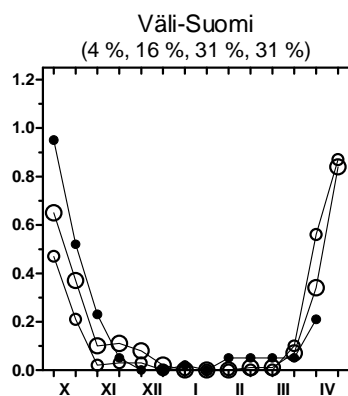
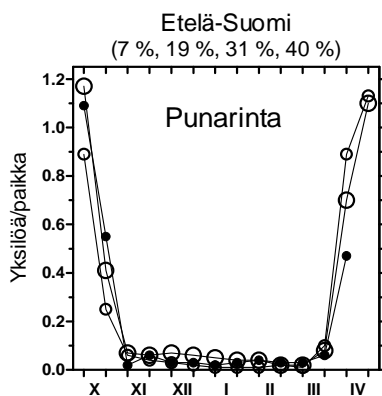
viivytteli runsaasti Etelä-Suomessa kevättalvelle asti. Se näkyi myös ruokintapaikkojen tilhimäärissä. Paluumuuttajia ilmestyi huhtikuun lopussa Väli-Suomen ruokinnoille.

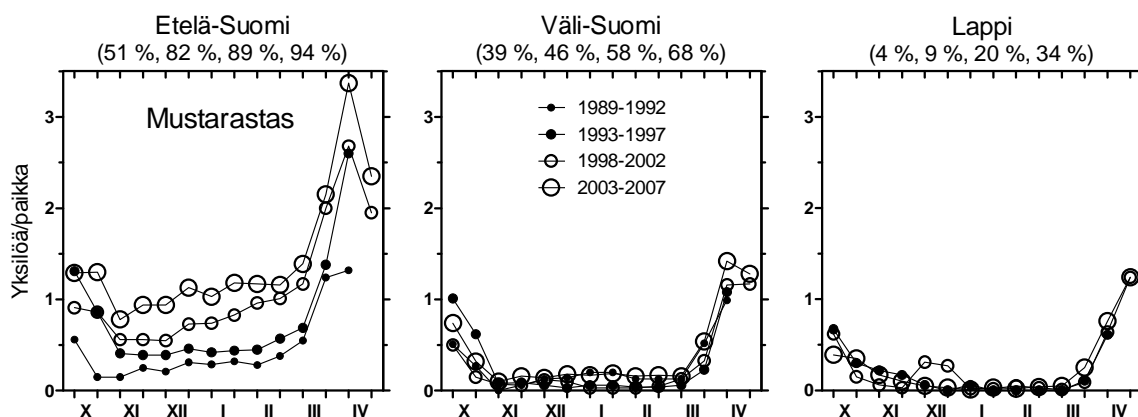
18. **Peukaloinen** (*Troglodytes troglodytes*) (E 30, V 0, L 0) on syys- ja kevätvieras Etelä-Suomen ruokintapaikoilla etupäässä lokakuun alussa ja huhtikuussa. Kuvassa on pieni aineisto kausilta 3 (14 paikkaa) ja 4 (9 paikkaa). Talvehtimista yrittäviä peukaloisia on ollut ruokinnoilla tammikuun alkuun asti, mutta ne näyttävät menehtyneen sydäntalvella. Lajin voi odottaa yleistyvän ruokintapaikoilla talvi-ilmaston lauhtuessa.

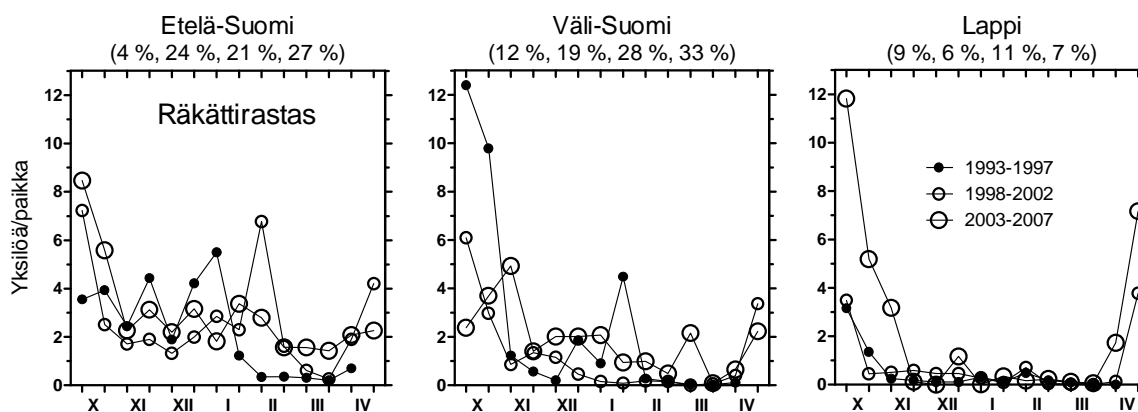
19. **Rautiainen** (*Prunella modularis*) (E 142, V 35, L 23) on harvalukuinen syysvieras Etelä-Suomessa lokakuun alussa ja huomattavasti runsaampi kevätvieras huhtikuussa. Laji on selvästi yleistynyt 10 viime talven aikana (muutos +12 %-yksikköä).

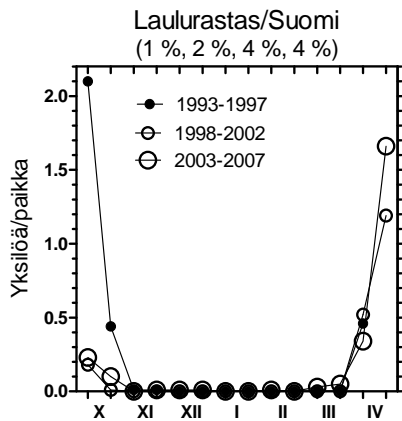
20. **Punarinta** (*Erithacus rubecula*) (E 496, V 100, L 64) on syys- ja kevätvieras lokakuussa ja huhtikuussa. Muutama on sinnetellyt hengissä ruokintapaikan turvin läpi talven. Punarinnan yleisyys on kasvanut hyvin suuresti (+28 %-yksikköä), mutta runsaus ei ole muuttunut, joten lajia on tavattu pieni määrä yhä useammalla paikalla. (Lapin aineisto kaudelta 2 on pieni: vain 11 punarinnan tapaamispaikkaa.)

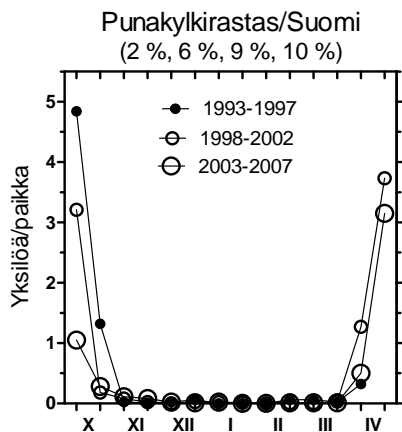
21. **Mustarastaan** (*Turdus merula*) (E 1439, V 237, L 156) syysmuuton loppuvaiheessa lukumäärät vähenevät marraskuun alkuun saakka. Sitten Etelä-Suomessa talvehtivat yksilöt keskittyvät yhä tarkemmin ruokintapaikoille, kunnes saavat keväällä tuhdin täydennyksen paluumuuttajista. Pohjoisempana laji on harvinainen marraskuusta maaliskuuhun. Mustarastaan yleisyys on kasvanut suuresti (+44 %-yksikköä). Samalla se on hyvin säännöllisesti runsastunut Etelä-Suomessa.

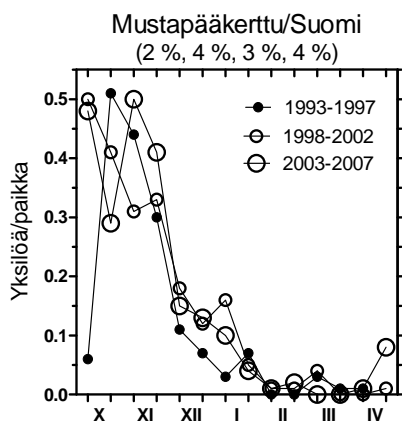
22. **Räkättirastaan** (*T. pilaris*) (E 374, V 106, L 65) – kuten muidenkin rastaiden – aineisto painottuu hyvin pihlajanmarjatalviin, joita osui jokaiselle seurantakaudelle. Räkättejä on Etelä-Suomen ruokintapaikoilla melko tasaisesti lokakuusta helmikuun alkuun saakka ja niukemmin ruokintakauden lopussa. Pohjoisempana laji on syys- ja kevätvieras, pienten määrien yrittäessä talvehtimista. Räkättirastaan yleisyys kasvoi suuresti (+15 %-yksikköä) muualla kuin Lapissa ja kauden 2003–2007 keskirunsaudet olivat isompia kuin aikaisemmat. Ilmeisesti pihlajanmarjojen tarjonta ruokintapaikoilla houkuttelee myös räkättejä. (Kuvassa Lapin aineisto kaudelta 2 on vain 12 paikalta.)

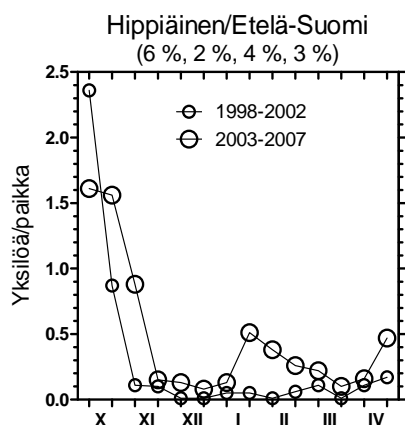
23. **Laulurastas** (*T. philomelos*) (E 68, V 17, L 5) on syys- ja kevätvieras lokakuussa ja huhtikuussa. Sen yleisyys ja runsaus ovat pysyneet ennallaan. (Kauden 2 aineisto on peräisin vain 11 paikalta.)

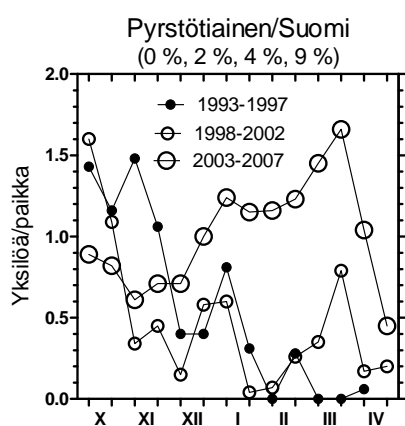
24. **Punakylkirastas** (*T. iliacus*) (E 148, V 50, L 26) on syys- ja kevätvieras lokakuussa ja huhtikuussa. Punakyljen yleisyys on kasvanut +8 %-yksikköä seurannan aikana, mutta runsaus lienee pysynyt ennallaan.

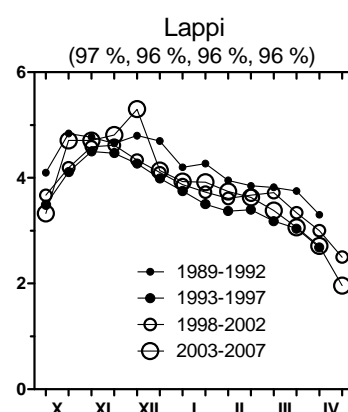
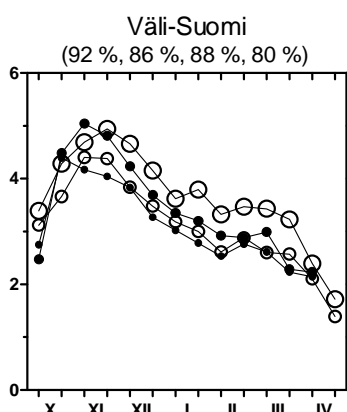
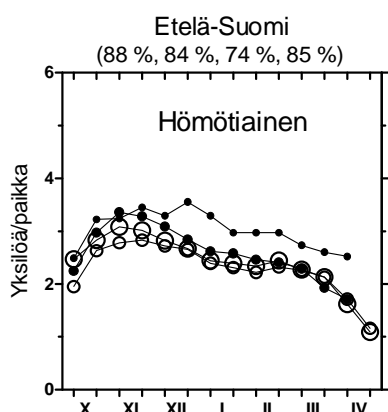
25. **Mustapääkerttu** (*Sylvia atricapilla*) (E 30, V 29, L 46) on harvinainen syysvieras koko maassa. Talvehtivien runsaus putoaa jyrkästi marras-joulukuun vaihteessa ja on jo hyvin vähäinen helmikuussa. Muutama voi säilyä hengissä ruokintapaikalla Etelä-Suomessa jopa kevättalvelle, Väli-Suomessa tammikuun alkuun ja Lapissa joulukuun alkuun saakka. Lajin yleisyys ja runsaus ovat pysyneet ennallaan.

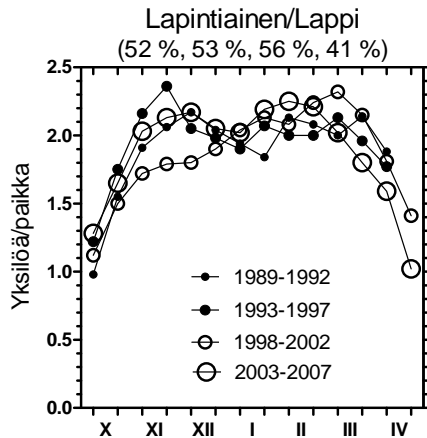
26. **Hippiäisiä** (*Regulus regulus*) (E 51, V 1, L 0) on käynyt muutamilla Etelä-Suomen ruokintapaikoilla lähinnä syysmuuttokauden lopussa. Hippiäisen yleisyys ei ole paljoa muuttunut.

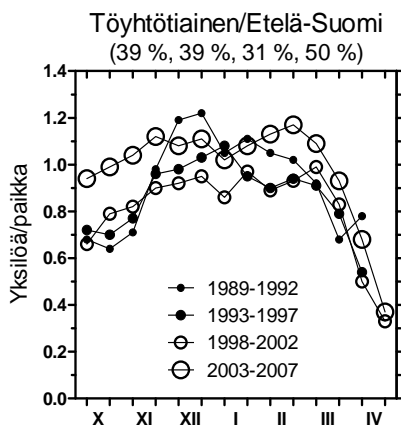
27. **Pyrstötiaisia** (*Aegithalos caudatus*) (S 126, V 4, L 12) saapui ruokintapaikoille seurannan alkuaikoina lajin syysvaellusten aikaan. (Kauden 2 aineisto on peräisin vain 12 paikalta.) Vierailut jatkuivat Etelä-Suomessa koko talven ajan, mutta Lapin pyrstötiaiset nähtävästi menehtyivät viimeistään sydäntalvella. Pyrstötiaisen pesimäkanta on viime aikoina kasvanut voimakkaasti ja kasvu (+9 %-yksikköä) on näkynyt myös talvisilla ruokintapaikoilla. Pyrstötiaisen esiintymisen huippu on siirtynyt kaudella 2003–2007 syksystä tammi-maaliskuulle. Monilla ruokintapaikoilla on nykyisin tarjolla hienojakoista ravintoa, joka auttaa pyrstötiaisia selviämään talvesta.

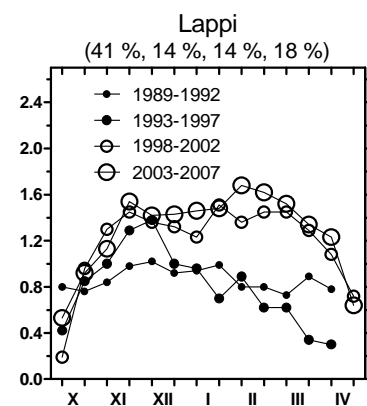
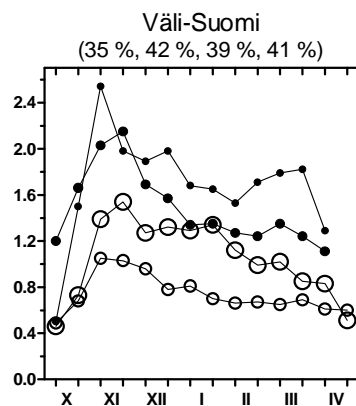
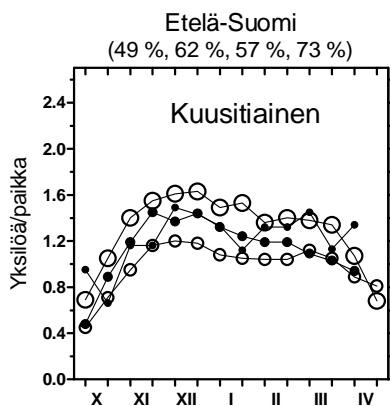
28. **Hömötiaiset** (*Parus montanus*) (E 1357, V 370, L 759) saapuvat ruokintapaikoille marraskuun alkuun mennessä ja vähenevät sitten loppupalven ajan. Pudotus jyrkkenee keväällä pesimäpiireille siirtymisen vuoksi. Hömötiainen kuuluu kolmeen lajiin, joiden yleisyys ja runsaus ovat vähentyneet ruokintapaikoilla. Hömötiaisen havaintopaikkojen osuus oli vähimmillään Etelä-Suomessa kaudella 1998–2002, Väli-Suomessa 2003–2007, mutta pysyi tasaisen korkeana Lapissa, missä hömötiaisen keskirunsuus oli suurin.

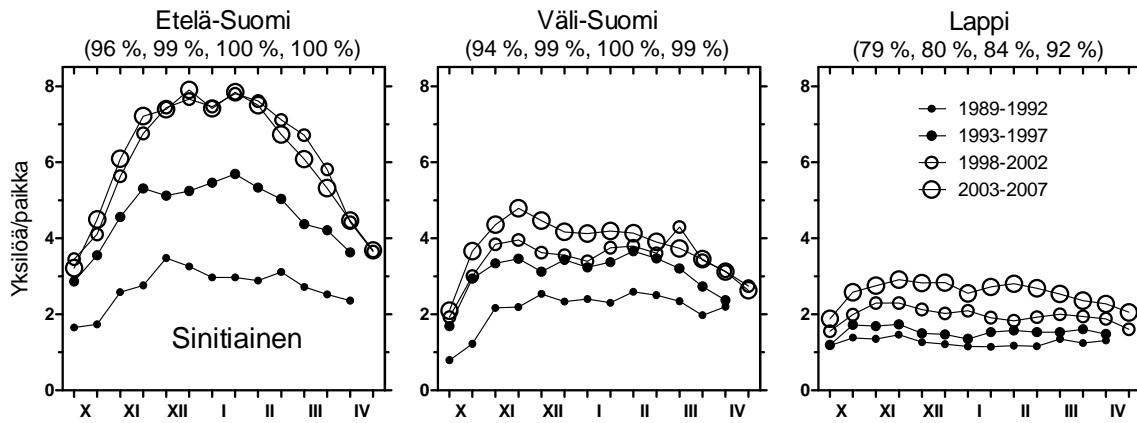
29. **Lapintiaiset** (*P. cinctus*) (E 8, V 10, L 396) saapuvat ruokintapaikoille Lapissa marraskuun loppuun mennessä. Runsaus pysyy tasaisena maaliskuun alkuun asti ja alkaa sitten pudota reviereille siirtymisen vuoksi. Lapintiaisen yleisyys väheni -11 %-yksikköä, mikä on jyrkin väheneminen koko 63 lajin aineistossa. Pudotus tapahtui äskettäin seurantakausien 1998–2002 ja 2003–2007 välillä, samalla kun runsaus pysyi ennallaan.

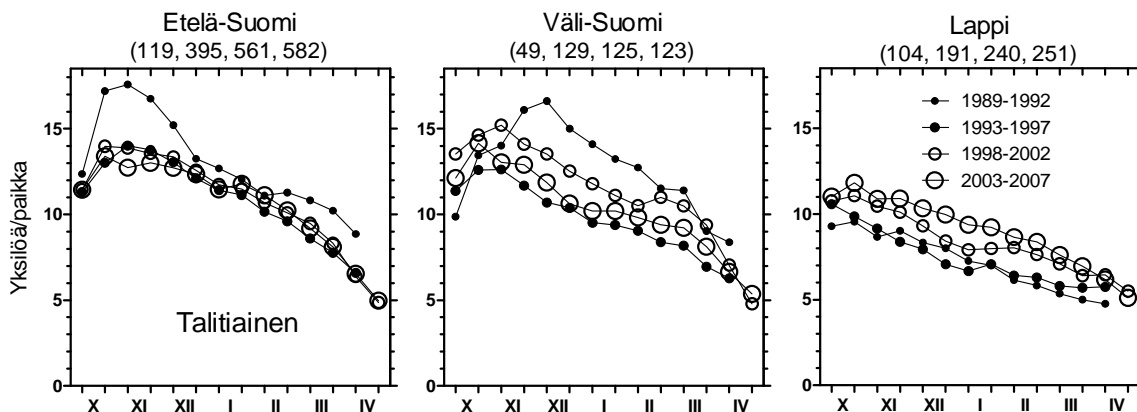
30. **Töyhtötiaiset** (*P. cristatus*) (E 670, V 103, L 17) saapuvat Etelä-Suomen ruokintapaikoille marraskuun loppuun mennessä. Yksilömäärä pysyy tasaisena maaliskuun alkuun asti ja alkaa sitten pudota reviereille siirtymisen vuoksi. Laji saapuu Väli-Suomen ruokintapaikoille lokakuussa ja alkaa vähetä jo tammikuun lopussa ilmeisesti talvikuolevuuden vuoksi. Viime 15 talven aikana töyhtötiaisen yleisyys on ehtinyt Etelä-Suomessa pudota pohjalukemiin kaudella 1998–2002 ja sitten nousta huippuun kaudelle 2003–2007. Sen runsaus on aaltoillut samalla tavoin talvilintujen reittilaskennoissa, joten tässä lajissa nämä kaksi seuranta-aineistoa tukevat hyvin toisiaan.

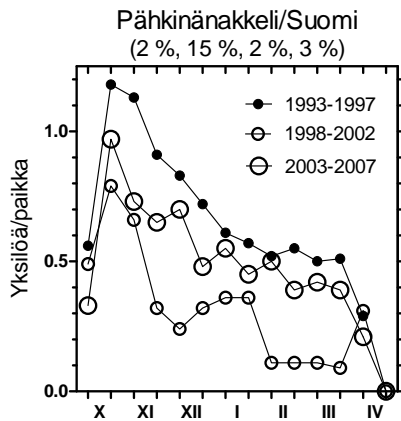
31. **Kuusitiaiset** (*P. ater*) (E 1052, V 173, L 147) saapuvat ruokintapaikoille marraskuun loppuun mennessä ja vähenevät sitten loppupalven ajan. Kuusitiaisen epäsäännölliset syksyiset vaellukset näkyvät ainakin Väli-Suomen ja Lapin aineistoissa. Ensimmäisellä kaudella kuusitiainen oli erityisen harvinainen Etelä-Suomessa ja samalla poikkeuksellisen yleinen Lapissa. Kahdella ensimmäisellä kaudella kuusitiainen oli runsas Väli-Suomessa.

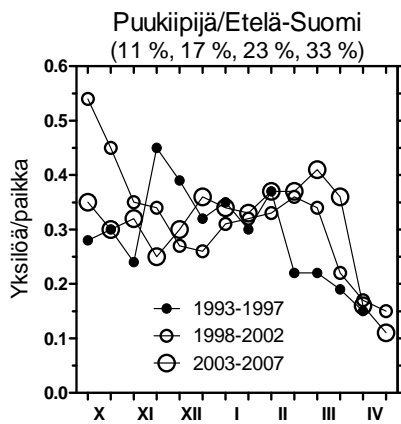
32. **Sinitiainen** (*P. caeruleus*) (E 1660, V 426, L 667) kuuluu nykyisin ruokintapaikkojen neljän yleisimmän linnun joukkoon yhdessä talitiaisen, viherpeipon ja punatulkun kanssa. Lapissa se vielä jää hieman jälkeen näistä muista lajeista. Sinitiaisen pääjoukot saapuvat ruokintapaikoille myöhemmin etelässä kuin pohjoisessa. Huippurunsauden kausi on Etelä-Suomessa sydäntalvella, mutta alkaa pohjoisempana jo marraskuussa. Pohjoisessa sinitiaisen riippuvaisuus ruokintapaikoista jatkuu kevättalvella pitempään kuin etelässä. Sinitiaisen yleisyys on kasvanut +9 %-yksikköä. Kasvuvaraa on enää Lapissa, sillä etelämpänä laji on jo yhtä yleinen kuin talitiainen. Sinitiainen on runsastunut ruokintapaikoilla kaikkialla Suomessa. Keskirunsaus kasvoi noin kaksinkertaiseksi kausien 1989–1992 ja 2003–2007 välillä.

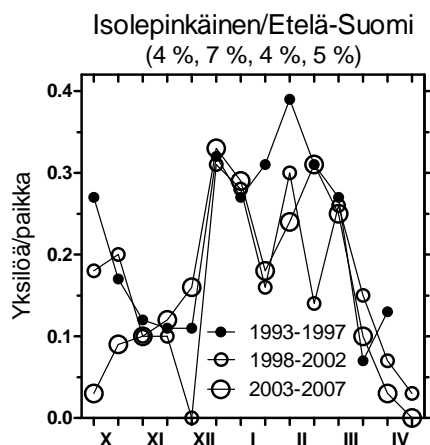
33. **Talitiainen** (*P. major*) (E 1668, V 431, L 788) on ruokintapaikkojen yleisin lintu. Sinitiainen, viherpeippo ja punatulku ovat tosin jo lähes yhtä yleisiä. Talitiaisen runsaushuippu kestää Etelä- ja Väli-Suomessa kaksi kuukautta lokakuun lopusta joulukuun alkuun. Lapissa runsaimman esiintymisen kausi sattuu puoli kuukautta varhaisemmaksi, mutta koska havaintoja kerätään vasta lokakuun alusta alkaen, on mahdollista, että huippuesiintyminen alkaa jo syyskuun puolella. Myös talitiainen jatkaa kevättalvella ruokintapaikkojen hyödyntämistä pisimpään pohjoisessa. Talitiaisen vaelluskausi päättyy marraskuussa, joten jouluihelmikuinen väheneminen johtuu lähinnä talvikuolevuudesta. Ruokintapaikoilla talitiaisen yleisyys ei voi enää kasvaa, koska indeksi on ollut 100 % kunkin kolmen vyöhykkeen kaikilla kausilla (huomaa, että talitiaisen diagrammeissa otsikon alla suluissa olevat luvut kertovat ruokintapaikkojen määrät, joita käytetään muiden lajien yleisyysindeksejä laskettaessa). Seurannan aikana lajin keskirunsaus on vaihdellut suuntauksetta Etelä- ja Väli-Suomessa, mutta runsaus on selvästi kasvanut Lapissa 10 viime talven aikana.

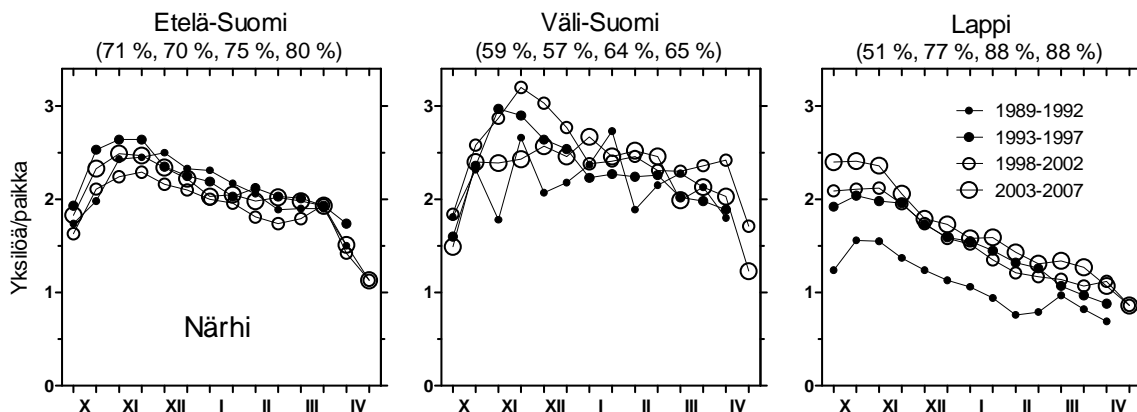
34. **Pähkinänakkeleita** (*Sitta europaea*) (E 81, V 38, L 40) vaeltaa Suomeen vuodesta toiseen suuresti vaihteleva määrä lokamarraskuussa. Runsaus putoaa suoraviivaisesti talven aikana kuolevuuden ja mahdollisesti myös paluumuuton vuoksi. Valtaosa linnuista kuuluu Siperiassa pesivään alalajiin. Suurvaellus koettiin viimeksi syksyllä 1995 (Väisänen 1996b), joten tämän yhden talven ansiosta nakkelin yleisyys ja runsaus ovat huipussaan kaudella 1993–1997. Muilla kausilla pähkinänakkeleli on ollut sängen harvinainen (kauden 3 kuvaaja perustuu vain 14 paikan tietoihin).

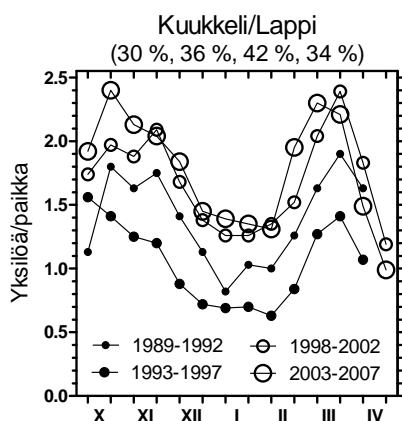
35. **Puukiipijän** (*Certhia familiaris*) (E 404, V 40, L 27) määrä pysyy vakaana pääosan talvea ruokintapaikoilla Etelä-Suomessa, kunnes siirtyminen pesimäreviireille alkaa kevättalvella. Lajin yleisyys on kasvanut suuresti (+22 %-yksikköä). Runsaus on kasvanut ruokintakauden alussa ja lopussa (lokakuussa ja maaliskuussa). Puukiipijä kuuluu talviruokinnassa uusista pienirakeisista ravintolaaduista hyötyneisiin lajeihin.

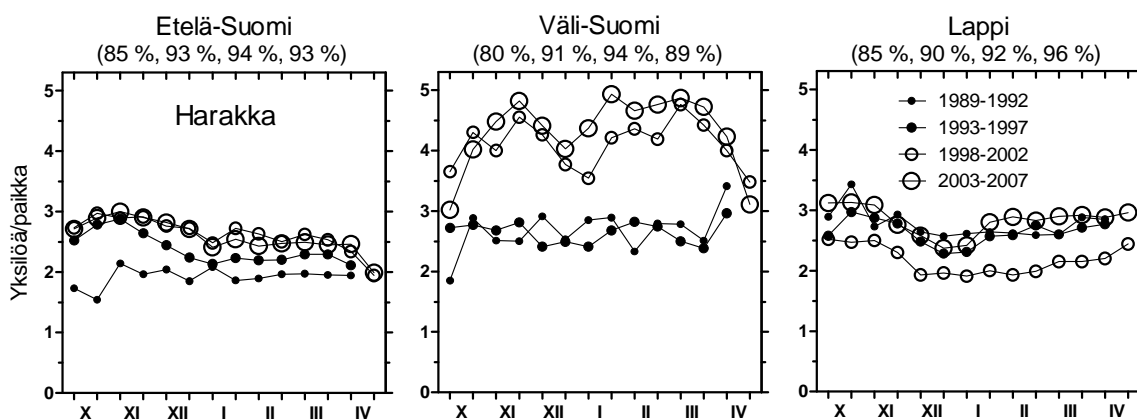
36. **Isolepinkäisen** (*Lanius excubitor*) (E 88, V 16, L 11) ruokintapaikkakäynnit painottuvat Etelä-Suomessa keskitalveen, joulukuun lopun ja maaliskuun alun väliselle ajalle. Lajin yleisyys on pysynyt ennallaan ja keskirunsaus on ilmeisesti vähentynyt.

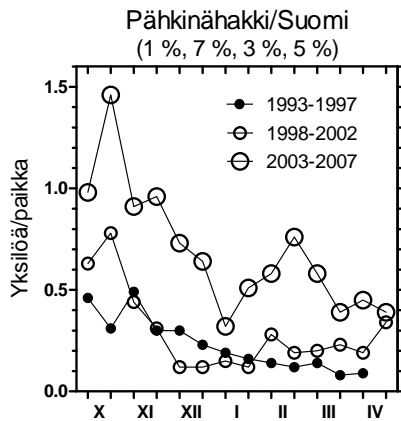
37. **Närhet** (*Garrulus glandarius*) (E 1255, V 267, L 637) hakeutuvat ruokailupaikoille marraskuun alkuun mennessä – Lapissa jo aikaisemminkin – jonka jälkeen talvikuolevuus tasaisesti vähentää lukumääriä. Pesimäreviireille siirtyminen näkyy närhimäärissä Etelä-Suomessa huhtikuun alusta alkaen ja Väli-Suomessa huhtikuun lopussa. Närhen yleisyys on kasvanut suuresti (+19 %-yksikköä) ja eniten pohjoisessa. Runsaus on hieman noussut Väli-Suomessa ja Lapissa.

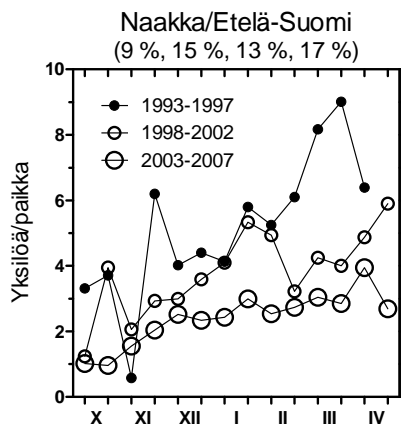
38. **Kuukkelin** (*Perisoreus infaustus*) (E 2, V 13, L 286) runsaushuippu on Lapin ruokintapaikoilla syksyllä ja kevättalvella, sillä laji viettää puolihorteista hiljaiselämää kylmimmän sydäntalven ajan. Huhtikuussa alkaa siirtyminen pesimäreviireille. Kuukkelin yleisyys on hieman kasvanut ja runsaus on ollut korkeampi kymmenen viime talven aikana kuin aikaisemmin.

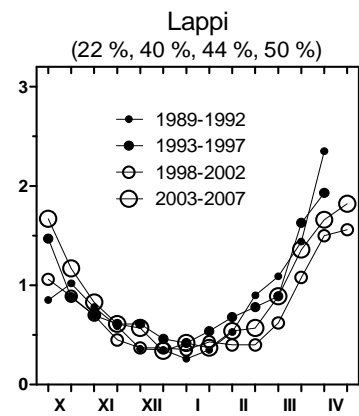
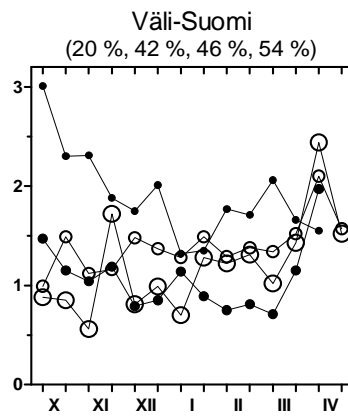
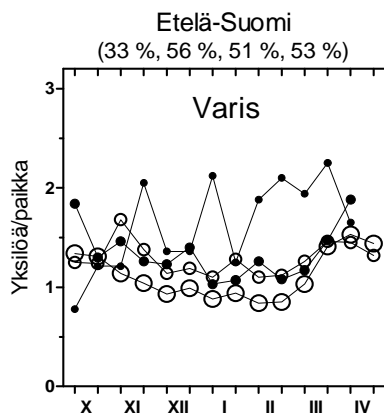
39. **Harakan** (*Pica pica*) (E 1543, V 386, L 722) runsaus pysyy hämmästyttävän vakaana pääosan talvea. Lajin yleisyys on tasaisesti kasvanut (+9 %-yksikköä) eri osissa Suomea ja myös keskirunsaus on noussut Etelä- ja Väli-Suomessa. Harakoita vieraillee ruokinnoilla nykyisin erityisen lukuisasti Väli-Suomessa.

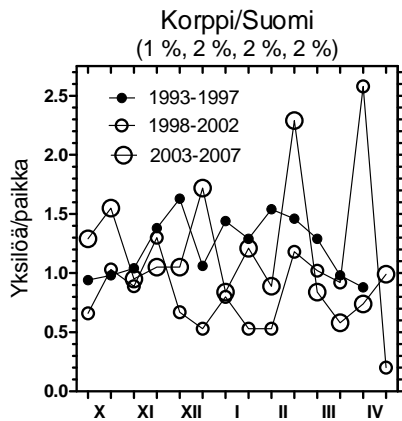
40. **Pähkinähakkeja** (*Nucifraga caryocatactes*) (E 66, V 44, L 23) vierailee eniten ruokintakauden alussa. Määrä vähenee sitten koko talven ajan. Yleisyys on vaihdellut kaudesta toiseen riippuen vaellusvuosien sattumisesta aineistoon. Runsaus on ollut korkeimmillaan viiden viime talven kaudella.

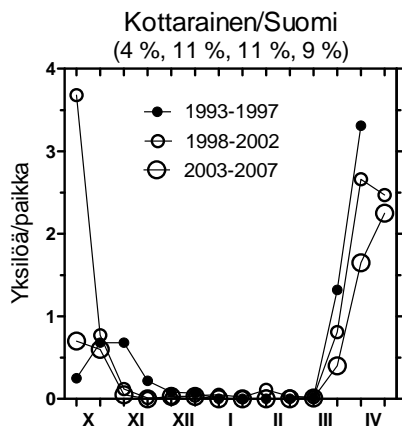
41. **Naakkojen** (*Corvus monedula*) (E 240, V 31, L 0) määrä kasvaa talven aikana suoraviivaisesti Etelä-Suomen ruokintapaikoilla. Naakan yleisyysindeksin arvo on noussut (+8 %-yksikköä). Runsaus on vähentynyt kauden 1993–1997 jälkeen, kun parvien keskikoko on pienentynyt.

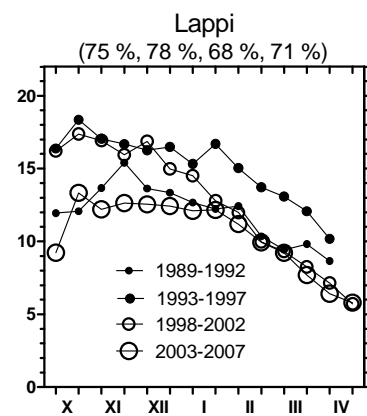
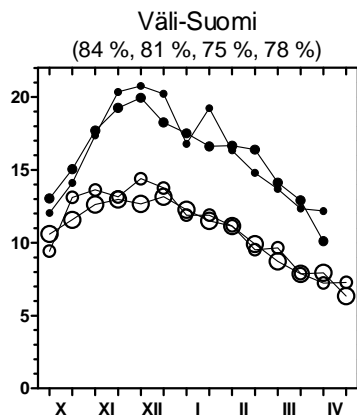
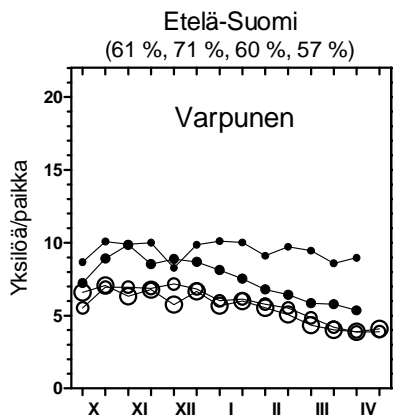
42. **Variksia** (*C. corone*) (E 861, V 189, L 330) käy Etelä- ja Väli-Suomen ruokintapaikoilla melko tasaisesti kautta talven. Niitä on normaalia enemmän muuttokausilla, erityisesti keväällä Väli-Suomessa. Lapissa varis on muuttolintu, joten keskitalvisia vieraita on niukasti. Variksen yleisyys on kasvanut hyvin suuresti (+ 27 %-yksikköä). Nykyisin jo noin puolella ruokintapaikoista käy pieniä määriä ”kesyntyneitä” variksia.

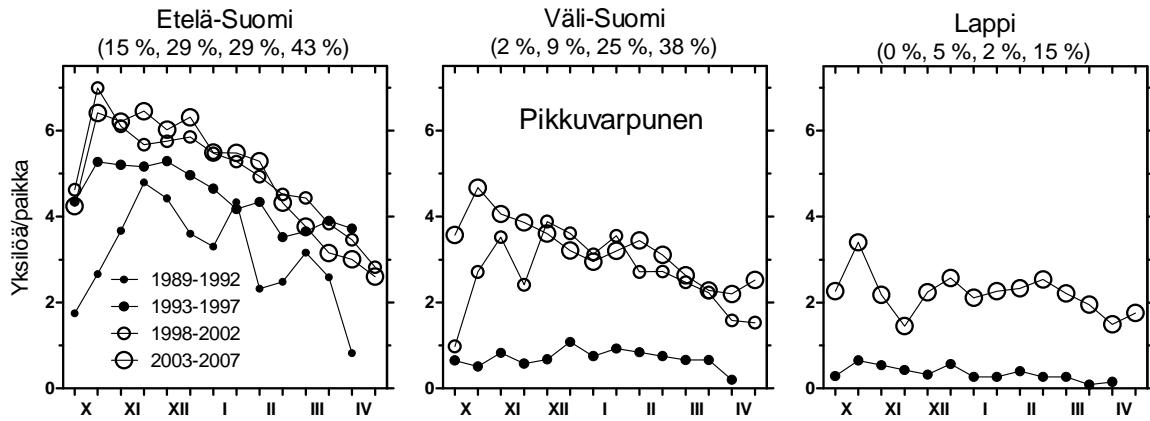
43. **Korppi** (*C. corax*) (E 32, V 2, L 16) on harvinainen ja arka ruokavieras. Kuva on esimerkkinä linnusta, jonka talven aikaisissa käynneissä ei ole erityisiä suuntauksia. Osin tämä johtuu aineiston pienuudesta kaudella 2 (13 paikkaa), 3 (15 paikkaa) ja 4 (19 paikkaa), mutta myös korppiparviin käyntien satunnaisuudesta.

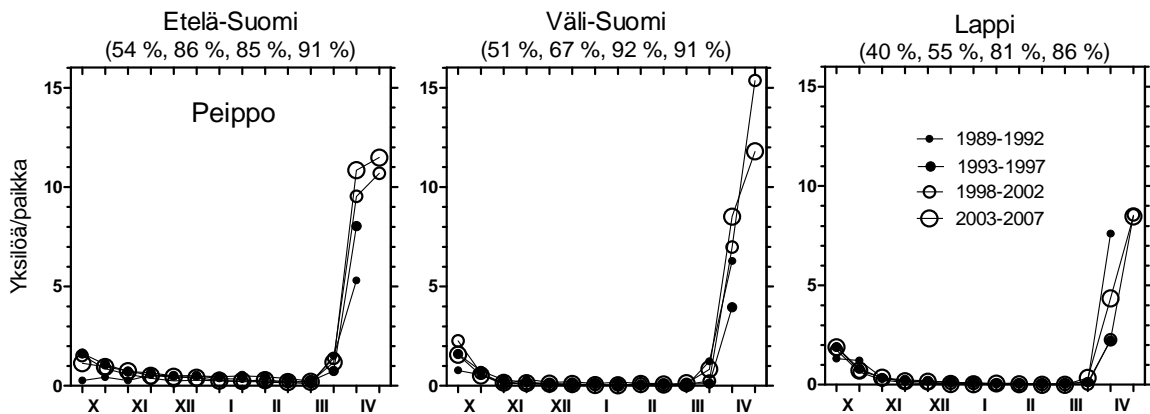
44. **Kottarainen** (*Sturnus vulgaris*) (E 243, V 20, L 15) on syys- ja kevätvieras Etelä-Suomessa. Pohjoisempana se on etupäässä harvinainen kevätvieras. Kottaraisen yleisyys on hieman noussut (+5 %-yksikköä), mutta sen runsaus on pysynyt ennallaan.

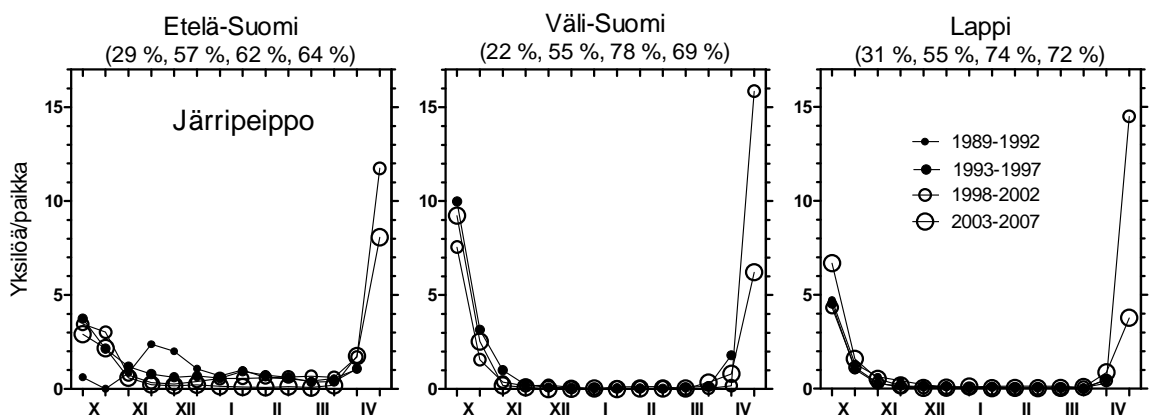
45. **Varpusen** (*Passer domesticus*) (E 1021, V 337, L 570) määrät kasvavat ruokintapaikoilla syksyn aikana ja ovat huipussaan marras-joulukuussa. Keskitalvella kuolevuus vähentää varpusia tasaisesti. Kevättalvella varpuset alkavat hakeutua reviireilleen, mutta käyttävät edelleen paljon hyväkseen ruokintapaikkoja. Varpusen yleisyys väheni -7 %-yksikköä, mikä on toiseksi jyrkin pudotus koko 63 lajin aineistossa. Myös varpusen runsaus väheni selvästi kaikkialla Suomessa – eniten kausien 1993–1997 ja 1998–2002 välillä.

46. **Pikkuvarpus** (*Passer montanus*) (E 550, V 90, L 52) määrä nousee huippuun lokakuun loppuun tultaessa ja vähenee sitten tasaisesti huhtikuulle asti. Lajin yleisyys on kasvanut hyvin suuresti (+28 %-yksikköä). Samalla pikkuvarpus on jatkuvasti runsastunut kautta talven kaikkialla Suomessa. (Kaudelta 2 on Väli-Suomesta vain 11 paikan ja Lapista 9 paikan aineisto.)

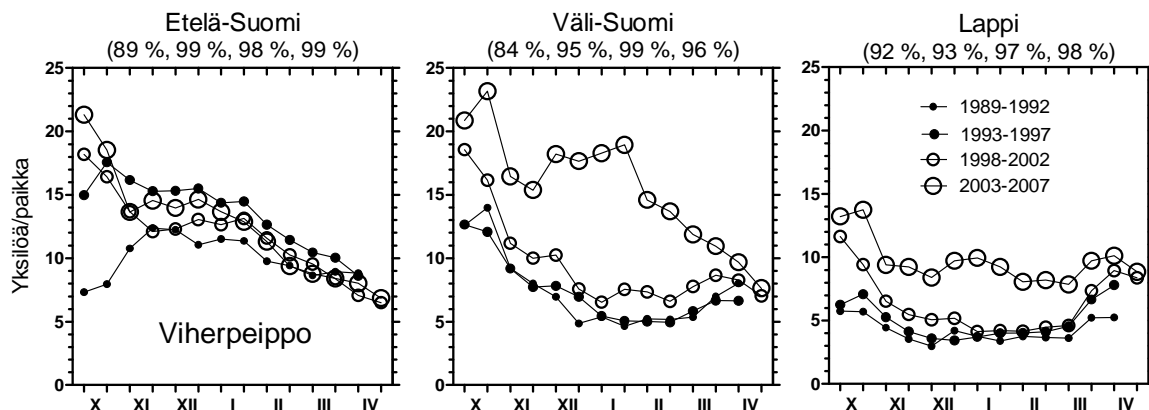

47. **Peippo** (*Fringilla coelebs*) (E 1414, V 342, L 558) on ruokintapaikkojen runsas huhtikuinen kevätvieras. Pieniä määriä viivyttelviä peippoja havaitaan usein ruokintakauden alussa ja jokunen voi yrittää talvehtimista Etelä-Suomessa. Peipon yleisyys on kasvanut hyvin suuresti (+42 %-yksikköä) ja myöskin huhtikuiset määrät ovat kasvaneet.

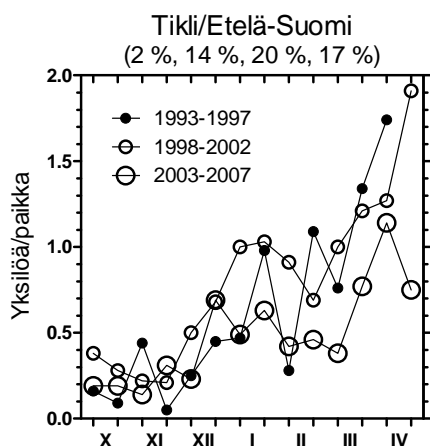
48. **Järripeippo** (*F. montifringilla*) (E 989, V 267, L 495) on syys- ja kevätvieras. Se on selvästi runsaampi lokakuussa kuin peippo ja talvehtijoita on peippoja enemmän. Koska järripeippo palaa keväällä peippoja myöhemmin, ovat huhtikuun alussa vierailevien järrien määrät vaatimattomia peippoon verrattuna. Myös järripeipon yleisyys on kasvanut hyvin suuresti (+39 %-yksikköä),

mutta runsaus lienee pysynyt ennallaan. Kahden peippolajin yleisyysindeksejä on osaltaan nostanut lajinmääritystaidon paraneminen, kun mm. talvipukuiset on opittu tunnistamaan aikaisempaa paremmin.

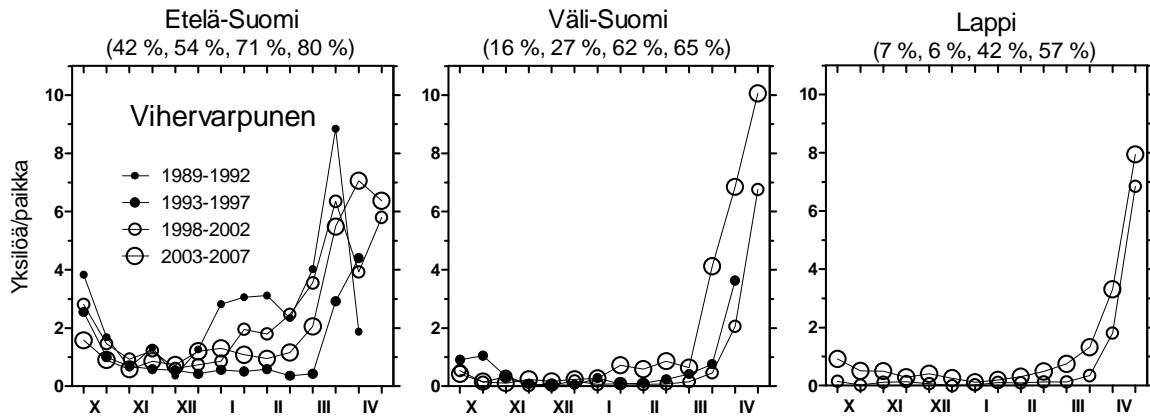

49. **Viiherpeippo** (*Carduelis chloris*) (E 1636, V 409, L 754) kuuluu nykyisin Suomen neljän yleisimmän ruokintapaikkalinnun joukkoon yhdessä talitiaisen, sinitiaisen ja punatulkun kanssa. Viiherpeippo on runsaimmillaan ruokinnoilla jo lokakuussa, jonka jälkeen sen määrää vähentää osittaismuutto etelämmäksi ja talvikuolevuus. Yleisyys on kasvanut kaikkialla Suomessa (+10 %-yksikköä). Runsaus on noussut erityisesti pohjoisessa. Keskirunsaus on kasvanut 130 % Väli-Suomessa ja Lapissa – erityisen paljon aivan viime talvina – mutta vain 18 % Etelä-Suomessa. Viimemainittu pieni nousu johtui viiherpeipon runsastumisesta lokakuussa. Samalla viiherpeipon vanha eteläsuomalainen esiintymiskuva, jossa suurin runsaus oli keskitalvella, on muuttunut tasaiseksi vähenemiseksi talven aikana. Selvittämättä on, paljonko tästä johtuu muuttoliikkeistä talven aikana ja paljonko kuolevuudesta.

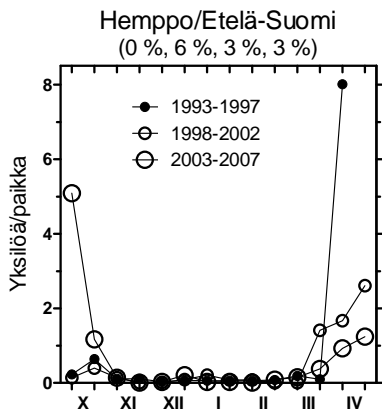
Lapissa esiintymisen kuvaaja oli aluksi U-mallinen. Viiherpeippoja tavattiin eniten alku- ja loppupalven aikana, kun huomattava osa kannasta muutti etelämmäksi sydäntalven ajaksi. Keväällä paluumuuttajat nostivat runsautta. Nykyisin kannan kehityksen kuvaaja on Lapissakin melko suora marraskuusta huhtikuuhun.

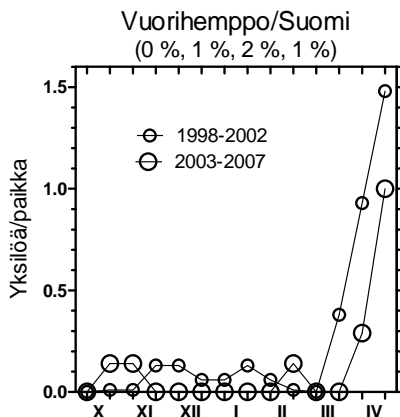
50. **Tiklin** (*C. carduelis*) (E 273, V 8, L 3) määrät kasvavat koko ruokintakauden ajan ruokintapaikoilla Etelä-Suomessa. Yleisyys on kasvanut suuresti (+15 %-yksikköä). Vierailevan tikliparven keskikoko pieneni kymmenen viime talven aikana.

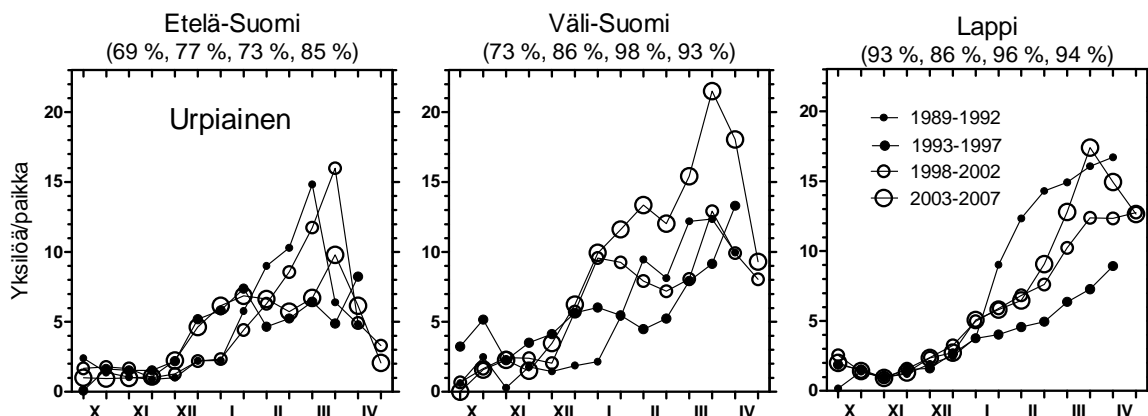
51. **Vihervarpusen** (*C. spinus*) (E 1135, V 204, L 262) esiintyminen vaihtelee suuresti talvesta toiseen puiden siemensadon mukaan. Etelä-Suomessa saattaa kevättalvella ruokinnolle saapua suuria vihervarpusparvia ja pienempiä määriä voi vierailta kautta talven. Pohjoisempänä vihervarpunen on selvästi kevätvieras – Väli-Suomessa maaliskuun lopusta ja Lapissa huhtikuusta alkaen. Vihervarpunen on opettelemassa todelliseksi ruokintapaikkalinnuksi, sillä sen yleisyys on noussut kaikista lajeista eniten (+48 %-yksikköä), mutta tässä voi osin olla kyse siitä, että vihervarpunen on opittu tuntemaan paremmin. Runsaus on kasvanut erityisesti Väli-Suomessa.

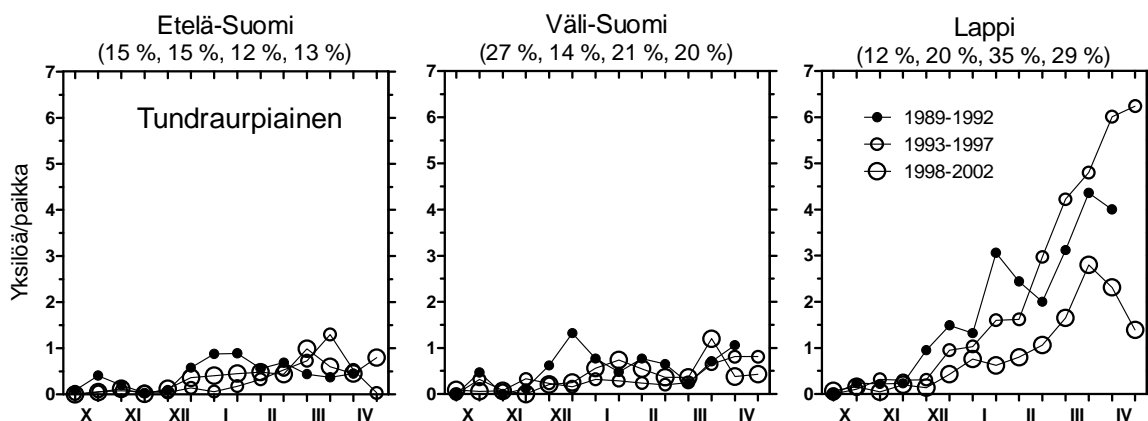
52. **Hemppo** (*C. cannabina*) (E 60, V 4, L 4) on Etelä-Suomessa syys- ja kevätvieras. Talvehtijat ovat harvinaisia. Yleisyys ja runsaus ovat pysyneet ennallaan tai ehkä hieman nousseet.

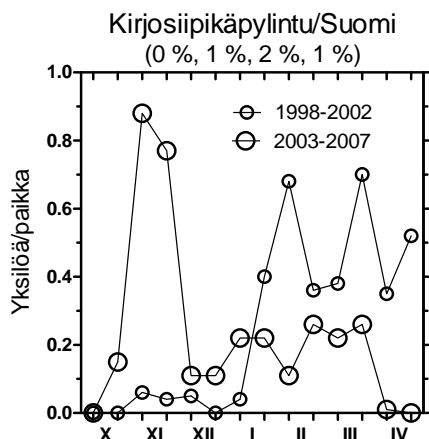
53. **Vuorihempon** (*C. flavirostris*) (E 11, V 4, L 14) harvinaiset vierailut jakautuvat koko talven ajalle. Laji on runsain paluumuuttokaudella huhtikuussa Lapissa. Vuorihempon yleisyys on pysynyt ennallaan.

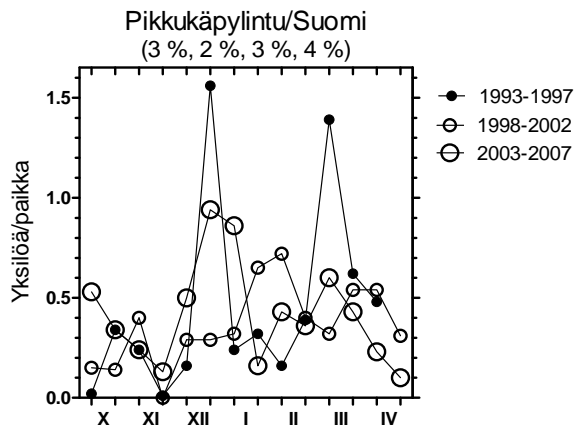
54. **Urpiainen** (*C. flammea*) (E 1298, V 389, L 728) vierailee niukasti ruokintapaikoilla vuoden loppukuukausina, mutta sitten määrät kasvavat voimakkaasti tammikuusta maaliskuuhun. Keväenin väheneminen alkaa huhtikuussa. Urpiaisen yleisyys on kasvanut (+9 %-yksikköä). Kuten vihervarpusella runsaus on kasvanut erityisesti Väli-Suomessa.

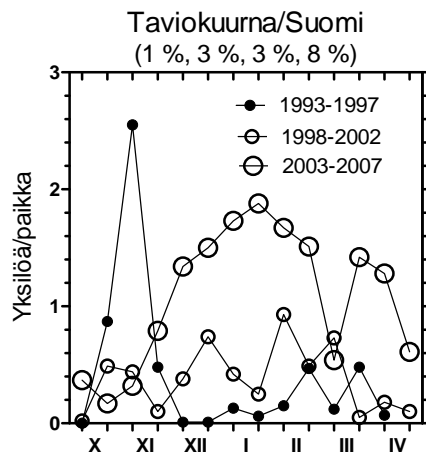
55. **Tundraurpiaisen** (*C. hornemanni*) (E 217, V 83, L 207) vierailut painottuvat Lapin ruokintapaikoille, mutta lajin talven aikainen esiintyminen muistuttaa muuten suuresti edellä urpiaisella kuvattua. Tundraurpiaisen yleisyys on kasvanut Lapissa, mutta tässä voi olla kyse siitä, että laji on opittu paremmin erottamaan urpiaisesta. Tundraurpiaisen määrät ovat olleet alhaisia viime kaudella Lapissa.

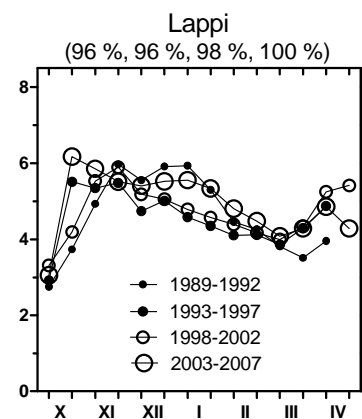
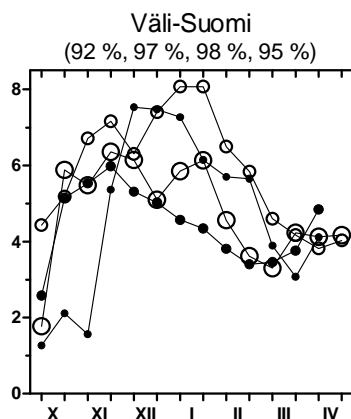
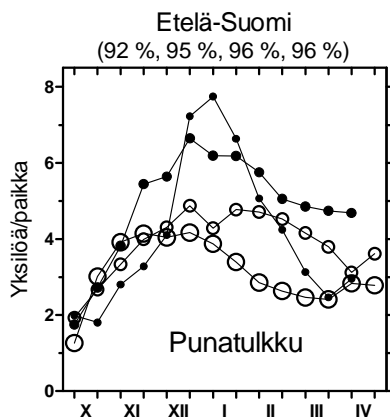
56. **Kirjosiipikäpylintu** (*Loxia leucoptera*) (E 7, V 10, L 21) on vierailut ruokinnoilla harvinaisena ja satunnaisesti eri osissa talvea kahdella viime kaudella. (Kauden 3 aineisto on 23 paikalta ja kauden 4 aineisto vain 9 paikalta.)

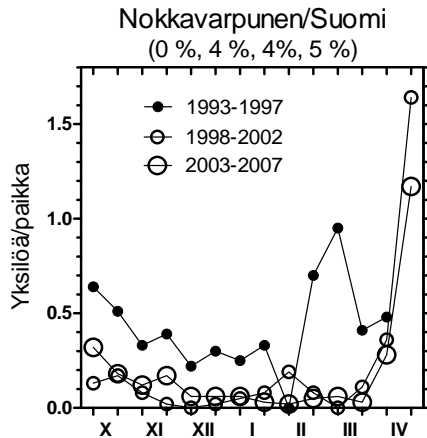
57. **Pikkukäpylinnan** (*L. curvirostra*) (E 40, V 22, L 23) käynnit ovat jakautuneet koko talvelle. Lajin yleisyys ja runsaus ovat pysyneet ennallaan. (Kauden 2 aineisto on vain 13 paikalta.)

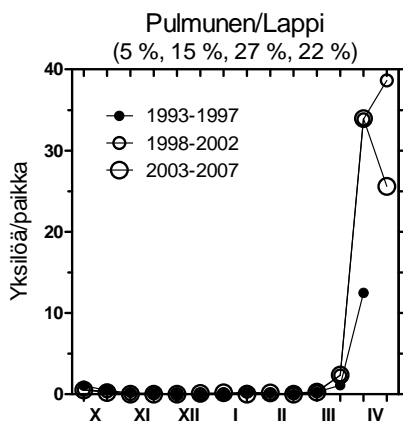
58. **Taviokuurnan** (*Pinicola enucleator*) (E 16, V 30, L 82) vierailut, jotka painottuvat pohjoiseen, kattavat ruokintapaikkojen seurantakuukaudet. Laji on kuitenkin harvinainen loka- ja huhtikuussa. Taviokuurnan yleisyys (muutos +7 %-yksikköä) ja runsaus ovat kasvaneet pihlajanmarjojen tarjonnan myötä.

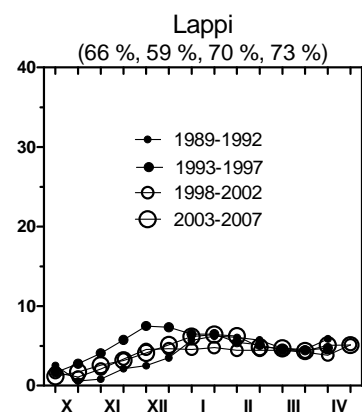
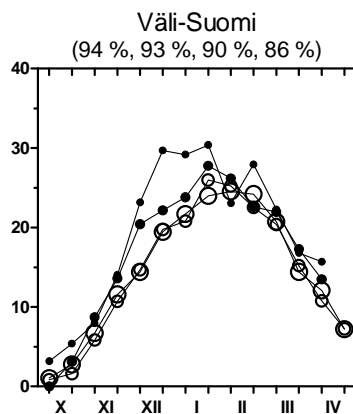
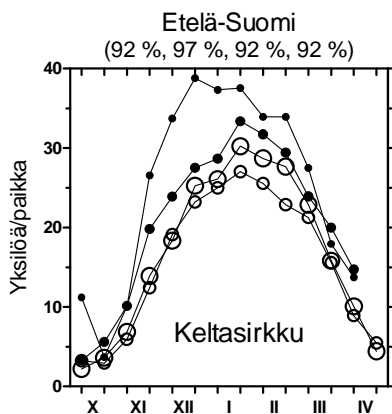
59. **Punatulkku** (*Pyrrhula pyrrhula*) (E 1587, V 414, L 771) kuuluu nykyisin ruokintapaikkojen neljän yleisimmän lajin joukkoon. Talvilintujen reittilaskennat ovat paljastaneet, että punatulkkuja on erityisen paljon hyvinä pihlajanmarjavuosina. Punatulkkut saapuvat syksyllä ruokintapaikoille hitaimmin etelässä. Huippurunsaus saavutetaan Etelä-Suomessa yleensä vuodenvaihteessa, mutta pohjoisempina pääjoukot voivat saapua ruokintapaikoille jo lokakuun lopussa. Runsaus vähenee loppupalven aikana, mutta lajin oikukkaiden muuttoliikkeitä voi tuskin tulkita talvikuolevuudeksi. Runsauksien keväiset nousut johtunevat pohjoiseen suuntautuvasta paluumuutosta. Punatulkkun yleisyys on hiukan kasvanut – varaa on tosin ollut niukasti. Lajin runsaus on pysynyt ruokintapaikoilla samalla tasolla 19 talven ajan, vaikkakin yksittäiset talvet tai peräkkäisten talvien jaksot ovat toisinaan poikenneet yleiskuvasta.

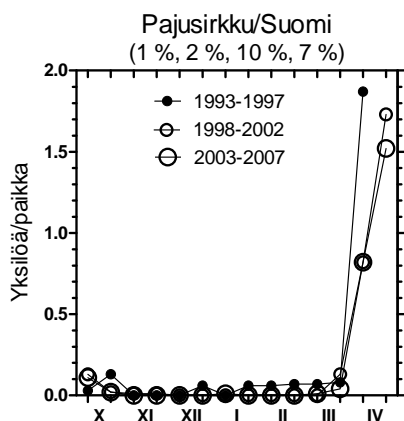
60. **Nokkavarpusia** (*Coccothraustes coccothraustes*) (E 92, V 7, L 15) on kirjattu eri osissa talvea, eniten kuitenkin kevätmuuttokaudella huhtikuun lopussa. Yleisyys on hieman noussut (muutos +5 %-yksikköä). Runsaus on mahdollisesti taantunut kauden 1993–1997 jälkeen.

61. **Pulmunen** (*Plectrophenax nivalis*) (E 15, V 31, L 155) on Lapissa kevätvieras, jonka suurimmat joukot saapuvat ruokinnolle huhtikuussa. Pulmusen yleisyys on suuresti kasvanut (+17 %-yksikköä), kun laji on oppinut käymään ruokintapaikoilla. Myös runsaus on saattanut nousta.

62. **Keltasirkku** (*Emberiza citrinella*) (E 1551, V 388, L 533) runsastuu voimakkaasti ruokintakauden alusta tammikuun loppuun Etelä- ja Väli-Suomessa. Loppupalvella keltasirkkujen määrä vähenee pudoten marraskuun alussa havaitulle tasolle. Lapin niukka kanta kohentuu hieman syksyllä ja pysyy vakaana keski- ja kevättalven ajan. Keltasirkun yleisyys on pysynyt suurin piirtein ennallaan, mutta kymmenenä viime talvena lasketut määrät ovat pieniä aikaisempiin kausiin verrattuna.

63. **Pajusirkku** (*Emberiza schoeniclus*) (E 107, V 37, L 42) on huhtikuinen kevätvieras. Vain muutama yksilö on yrittänyt talvehtimista ruokintapaikan turvin. Yleisyys on kasvanut (+6 %-yksikköä) viime kymmenen talven aikana, kun ruokintapaikkojen tarjonta on alkanut houkuttaa muutolta palaavia pajusirkkuja puoleensa.

Tulosten tarkastelu

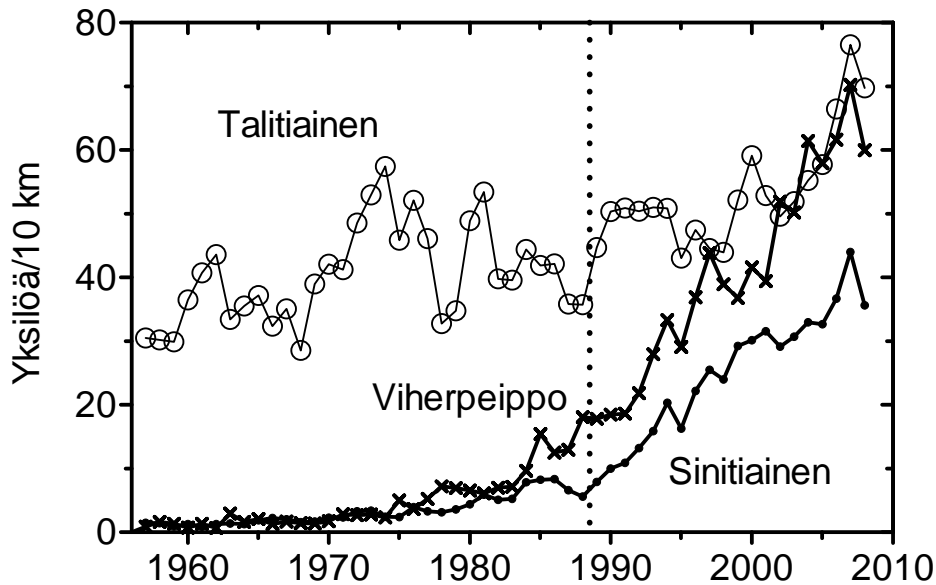
Diagrammit valottivat 63 tavallisimman lintulajin esiintymistä ruokintapaikoilla 19 seurantalven aikana. Noin puolet lajeista muuttui yleisemmiksi ja vain muutama laji harvinaisemmaksi:

Kasvu 34 lajia: vihervarpunen (48 %), mustarastas (44), peippo (42), järripeippo (39), pikkuarvunen (28), punarinta (28), varis (27), puukiipijä (22), varpushaukka (20), närhi (19), tilhi (19), pulmunen (17), käpytikka (16), tikli (15), räkättirastas (15), sepelkyyhky (14), harmaapäätikka (13), rautiainen (12), kuusitiainen (11), töyhtötiainen (11), viherpeippo (10), varpuspöllö (10), urpiainen (9), harakka (9), sinitäinen (9), pyrstötiainen (9), kanahaukka (9), naakka (8), punakylkirastas (8), taviokuurna (7), pajusirkku (6), pikkutikka (6), nokkavarvunen (5) ja kottarainen (5).

Vähäinen muutos (vähemmän kuin 5 %) 26 lajia : keltasirkku (4), pähkinähakki (4), kuukkeli (4), västäräkki (4), palokärki (4), punatulkku (3), laulurastas (3), tundraurpiainen (2), mustapääkerttu (2), helmipöllö (2), turkinkyyhky (2), kesykyyhky (2), fasaani (2), pyy (2), pikkukäpylintu (1), kirjosiipikäpylintu (1), vuorihemppo (1), hemppo (1), korppi (1), isolepinkäinen (1), pähkinänakkeli (1), peukaloinen (1), peltopyy (1), talitiainen (0), pohjantikka (0) ja hippiäinen (-3).

Vähäneminen 3 lajia: hömötiainen (-5), varvunen (-7) ja lapintiainen (-11 %).

Ruokintapaikkalinnusto on siis monipuolistunut useimmilla ruokintapaikoilla. Lajimäärän kasvu voi tosin osin johtua havainnoijien määritystaidon paranemisesta, kun he ovat ryhtyneet etsimään raporteissa mainittuja lajeja omalta pihaltaan. On mahdollista, että kaikki havainnoijat eivät aluksi tunnistanee talvipukuisia peippoja ja järripeippoja tai erottaneet pikkuarvusta varpusesta. Määritystaidon paranemisen vaikutusta tuloksiin voitaisiin tutkia vertaamalla seurantaan osallistuneiden kokeneita lintuharrastaja muihin (otaksun, että suuria eroja tuskin löytyy).

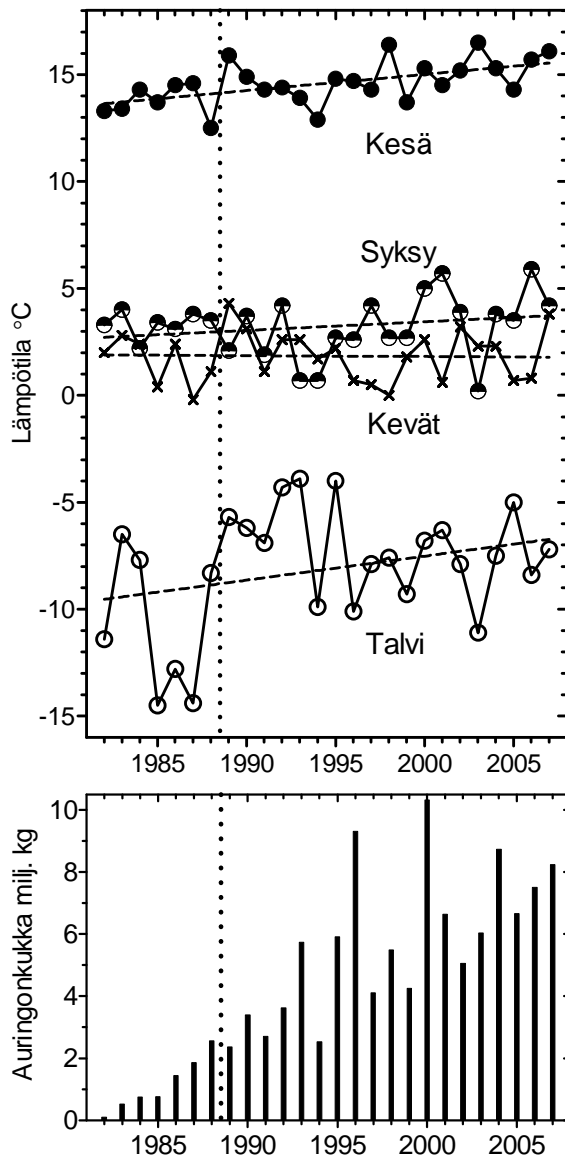

Kuva 64. Talitiaisen, viherpeipon ja sinitiaisen runsaus (yksilöitä kymmentä reittikilometriä kohden) Suomessa vuodenvaihteessa tehdyissä talvilintulaskennoissa 52 talvena 1956/1957–2007/2008. Pystyviiva kertoo ruokintapaikkojen seurannan alun syksyllä 1988.

Talvilinnustomme pitkäaikaismuutoksia on aikaisemmin tutkittu reittilaskenta-aineiston avulla (mm. Väisänen & Solonen 1997, Väisänen 2003). On päätelty, että monien lajien kuten kuvan 64 esimerkkilintujen talvikannat ovat runsastuneet ruokinnan vuoksi, vaikka kvantitatiivista tietoa ruokamäärien kasvusta ei ole voitu antaa. Se on saattanut vähentää tulosten uskottavuutta niiden parissa, jotka eivät ole nähneet ruokintapaikkojen määrän ja ravinnontarjonnan kasvua Suomessa viime vuosikymmeninä. Niinpä pyysin ruokintapaikkojen tärkeimmän ravinnonlähteen, ”ulkolintujen auringonkukansiementen” vuotuiset maahantuontimäärät Elintarviketurvallisuusvirasto Evirasta (kuvan 65 alaosa). Auringonkukan tuontimäärä selittää kolmen esimerkkilinnun talvirunsauden vaihtelun tilastollisesti erittäin merkittävästi (runsauden ja auringonkukan tuontimäärän Spearmanin järjestyskorrelaatio talitiaisella $r_s = 0,76$, sinitiaisella $0,88$ ja viherpeipolla $0,88$; $n = 26$ vuotta).

Auringonkukka kuvaa pääpiirtein hyvin linnuille tarjotun ravintomäärän kehitystä. Ruokintapaikkojen seurannan alku osui kiintoisasti keskelle siementen tuonnin kiivainta kasvuvaihetta. Seurannan loppupuolisko ajatellen pelkkä auringonkukan määrä on kuitenkin karkea mittari, sillä linnuille on alettu tarjota yhä monipuolisempaa ravintoa kuten siemenrasvaseoksia, pihlajanmarjoja (houkuttelee rastaita, tilhiä ja taviokuurnia) ja pienirakeista ravintoa (houkuttelee mm. puukiiپیجیتä ja hippiäisiä).

Seurannan aikana ovat muutamat uudet lintulajit oppineet ruokavieraiksi, kuten vihervarpunen ja urpiainen. Aikaisemmin harvinainen pikkuvarpunen on valloittamassa Suomea ruokintapaikkojen turvin. Osittaismuuttajista ainakin viherpeipon muuttokäyttäytyminen on muuttunut, kun yhä suurempi osa kannasta on alkanut talvehtia Suomessa. Ruokintapaikat eivät kuitenkaan näytä pystyvän turvaamaan Siperiasta vaeltavien pähkinänakkeleiden pysyvää asettumista maahame. Tämä lintu ei mahdollisesti selviä ruokintapaikoillamme vaanivista pedoista ja piilevistä taudeista (Väisänen 1996b).

Kuva 65. Ruokintapaikoilla tarjottujen auringonkukan siementen tuonti miljoonina kiloina ja Suomen kesän (kesä–elokuu), syksyn (syys–marraskuu), talven (joulu–helmikuu) ja kevään (maalis–toukokuu) keskilämpötilan vaihtelu 1982–2007. Katkoviivat kertovat kunkin lämpötilan suoraviivaisen riippuvuuden vuodesta. Pysty pisteviiva osoittaa ruokintapaikkojen seurannan alun syksyllä 1988. [Teknisiä tietoja: Vuosien 1981–2006 auringonkukatiedot keräsi Ossi Ala-Mantila Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran ja sen edeltäjälaitosten tilastoista. Korvasin vuoden 1994 puuttuvan arvon vuosien 1993 ja 1995 keskiarvolla. O. Ala-Mantilan mukaan auringonkukan siementen tuonti painottuu voimakkaasti syksyyn. Olettaen, että linnut syövät tietyn vuoden tuonnin pääasiassa seuraavana kevättalvena, siirsin diagrammin kaikkia arvoja vuotta myöhäisemmiksi, joten esim. talven 2007 pylväänä on vuoden 2006 tuontimäärä. Laskin lämpötilat keskiarvoina Ilmatieteen laitoksen ilmoittamista Helsingin, Jyväskylän, Oulun ja Sodankylän kuukausikeskilämpötiloista, joista Raino Heino on korjannut sääasemien siirtojen vaikutukset (ks. Väisänen ym. 1998, s. 522). Tällä tavalla lasketut kuukausilämpötilat korreloivat liki täydellisesti ($r = 0,9995$, $n = 12$) Jylhän ym. (2004: kuva 5) esittämiin koko Suomen lämpötiloihin kaudella 1961–1990, mutta olivat niitä keskimäärin 0.7 astetta lämpimämpiä, joten kyseiset neljä sääasemaa ovat hieman eteläisiä valtakunnallista edustavuutta ajatellen. Vaaka-akseli on ”talvikeskeinen”, joten kunkin vuosiluvun kohdalla ovat pystysuunnassa talven ja sitä

edeltäneen kesän ja syksyn sekä talvea seuraavan kevään lämpötilat. Esim. oikeassa reunassa ovat alakkain kesän ja syksyn 2006, keskitalven 2006/2007 ja kevään 2007 lämpötilat.]

Muutammat eteläiset lajit kuten harmaapäätikka, mustarastas ja naakka ovat yleistyneet ruokintapaikoilla, minkä voisi tulkita siten, että ilmastonmuutos on edistämässä eteläisten lajien levittäytymistä pohjoiseen. Ruokintapaikkojen seuranta käynnistyiikin kiintoisassa ilmastonmuutosvaiheessa. Vuodesta 1988 alkanut keskimääräistä lämpimämpien vuosien jakso on jo kestoltaan 1930-luvun lämpöjaksoa pitempi ja on suuruudeltaankin vähintään samaa luokkaa (Tuomenvirta 2004, Tuomenvirta & Drebs 2006). Päävuodenaikojen keskilämpötilat ovat kuitenkin kehittyneet erilailla viime 26 vuoden (kuvan 65 yläosa; ks. myös Tuomenvirta & Drebs 2006):

Kesät ovat lämmenneet melko säännönmukaisesti ja tilastollisesti merkitsevästi ($r_s = 0,54$, $P < 0,01$, $n = 26$), mikä on todennäköisesti parantanut ruokintapaikkalintujenkin poikastuottoa. **Syksyt** ovat leudontuneet, mutta eivät merkitsevästi ($r_s = 0,29$). Viime aikoina on kuitenkin ollut useita lämpimiä syksyjä (poikkeuksena v. 2002), Ne ovat todennäköisesti houkutelleet muuttolintuja yrittämään talvehtimista ruokintapaikoilla ja kasvattaneet viivytelijöiden määriä loka-marraskuussa. **Talvet** ovat leudontuneet jyrkimmin, mutta niin kovasti vaihdellen, että pitkäaikaisuusmuutos ei ole merkitsevää ($r_s = 0,19$). Hyvin leutojen talvien rypäs sattui 1990-luvun alkuun ja leutous on vallinnut sen jälkeenkin – ankara talvi koettiin viimeksi 1980-luvun puolivälissä. Ruokintakauden loppukuukaudet maalisi- ja huhtikuu kuuluvat jo **kevääseen**, jonka keskilämpötila muuttui vähiten ($r_s = -0,03$). Niinpä suuressa osassa 1900-lukua havaittu keväiden merkittävä lämpeneminen (esim. Tuomenvirta & Drebs 2006) pysähtyi.

Talvilinnuston seurannan keskeisiin ongelmiin kuuluu, miten tilastollisesti erottaa toisistaan laji- ja yksilömääriä säätelevien tekijöiden samansuuntaiset vaikutukset. Suuriko osuus monimuotoisuuden viimeaikaisesta kasvusta on johtunut ravinnon tarjonnasta ja lintujen oppimisesta käyttämään ruokintapaikkoja vai ilmaston lämpenemisestä? Ilmastonmuutos on saattanut kasvattaa ruokintapaikkalinnuston laji- ja yksilömääriä mm. parantamalla pesimäkautista poikastuottoa, houkuttelemalla muuttolintuja yrittämään talvehtimista ruokintapaikoilla ja vähentämällä kuolevuutta talvella. Talviruokinnan kasvu, johon liittyy lintujen oppiminen käyttämään ruokintapaikkoja, lienee kuitenkin kertaluokkaa merkittävämpi tekijä, sillä linnut tulevat yleensä toimeen, mikäli riittävästi ravintoa on saatavilla. Etenkin ruokintapaikkoja eniten hyödyntävillä sini- ja talitiaisen sekä viherpeipon kaltaisilla lajeilla talviruokinta voi helposti peittää ilmaston lämpenemisen vaikutukset ja vie samalla pohjan näiden lintujen käytöltä ilmastonmuutoksen indikaattoreina.

Osallistu sinäkin!

Ruokintapaikkasi tiedoilla voi olla suurikin merkitys osana valtakunnallista tutkimusta. Havainnointi on hauskaa ja opettavaista (ks. liite 1) eikä velvoita kohtuuttomasti – jo parin kuukauden tiedot ovat käyttökelpoisia.

Seurannan julkaisut, ohjeet ja lomakkeet ovat saatavissa verkko-osoitteesta:

<http://www.fmnh.helsinki.fi/linnustonseuranta>

tai voit ilmoittautua postikortilla os. Linnustonseuranta/Ruokintapaikat, Eläinmuseo, PL 17 (P. Rautatiekatu 13), 00014 Helsingin yliopisto; puh. 09-1911

tai sähköpostitse os. Linnustonseuranta@Luomus.fi.

Kiitokset

Monet kiitokset aineistot keränneille noin 700 henkilölle antaumuksellisesta havainnoinnista (pisimpään havainnoineet luetellaan liitteessä 2). Erityiset kiitokset Pekka Suopajärvelle Excel-

ohjelmasta, jolla osa havainnoijista on tallentanut päivittäiset havainnot, sekä Ossi Ala-Mantilalle auringonkukan siementen tuontitiedoista.

Kirjallisuus:

- Aalto, P., Halonen, J. V. A. & Rauhala, P. 2006: Harmaapäätikka kotiutui Lappiin. – *Linnut* 41(4): 17–19.
- Jylhä, K., Tuomenvirta, H. & Ruosteenoja, K. 2004: Climate change projections for Finland during the 21st century. – *Boreal Environment Res.* 9:127–152.
- Tuomenvirta, H., 2004: Reliable estimation of climatic variations in Finland. – *Finnish Meteorological Institute Contributions* 43: 1–80 + liitteet 78 s.
- Tuomenvirta, H. & Drebs, A. 2006: Muuttuva Lapin ilmasto. – *Metlan työraportteja* 25: 7–13. <http://www.metla.fi/julkaisut/workingpapers/2006/mwp025.htm>
- Väisänen, R. A. 1994a: Ruokintapaikkojen lintuja kannattaa laskea! (Usability of bird numbers counted at winter feeding sites in Finland during 1988/89–1993/94). – *Linnut* 29(4): 21–23.
- Väisänen, R. A. 1994b: Ruokintapaikkojen lintumäärät talven aikana. 58 lajin yleisyys ja runsaus eri osissa Suomea (Abundance of the 58 most common bird species at winter feeding sites in Finland). – *Linnut* 29(5): 16–23.
- Väisänen, R. A. 1996a: Niukasti lintuja talvella 1994/1995 (Monitoring of winter birds in Finland in the winter 1994/1995). – *Linnut* 31(1): 8–11.
- Väisänen, R. A. 1996b: Pähkinänakkelit 1995 – suurvaellus Suomen ruokintapaikoille (Occurrence of the Nuthatch at bird feeding sites in Finland in winter 1995/96). – *Linnut* 31(5): 28–31.
- Väisänen, R. A. 1998: Metsien tiaisparvien lajit taantuneet 1990-luvulla (Monitoring of winter birds in Finland in the 1990s: abundance at feeding sites and decrease of forest tit guild). – *Linnut* 33(4–5): 34–37.
- Väisänen, R. A. 1999: Talvilintujen ruokintapaikoilla vierailevat petolinnut ja nisäkkäät (Occurrence of raptors, owls and mammals at feeding sites of winter birds in Finland). – *Linnut* 34(4): 8–11.
- Väisänen, R. A. 2000: Kemin–Tornion seudun ruokintapaikkojen valtalinnut. – *Sirri* 25: 38–48.
- Väisänen, R. A. 2001: Lapin ruokintapaikkojen talvilinnut (Abundance of the 16 most common bird species at winter feeding sites in Finnish Lapland). – *Linnut-vuosikirja 2000*: 131–140.
- Väisänen, R. A. 2003: Yleisten talvilintujen kannanmuutokset 27 talvena Suomen eri osissa (Regional population trends of 33 common bird species in Finland during 27 winters). – *Linnut-vuosikirja 2002*: 41–62.
- Väisänen, R. A. & Hildén, O. 1993: Talitiainen yleisin, keltasirkku runsain ruokavieras. Lintujen ruokintapaikkatutkimuksen neljä ensimmäistä talvea (Monitoring of winter birds at feeding sites in Finland). – *Linnut* 28(1): 7–13.
- Väisänen, R. A. & Solonen, T.:1997: Suomen talvilinnuston 40-vuotismuutokset (Population trends of 100 winter bird species in Finland in 1957–1996). – *Linnut-vuosikirja 1996*: 70–97.
- Väisänen, R. A., Lammi, E. & Koskimies, P. 1998: Muuttuva pesimälinnusto (Distribution, numbers and population changes of Finnish breeding birds). – Otava, Helsinki. 567 s.

Kirjoittajan osoite / Author's address
Luonnontieteellisen keskusmuseon Eläinmuseo
PL 17 (P. Rautatiekatu 13)
FI-00014 Helsingin yliopisto

Summary: Changes in frequency and abundance of 63 bird species at winter feeding sites in Finland during 19 winters 1988/1989–2006/2007

Birds were counted all over Finland at 730 winter feeding sites by voluntary bird-watchers during 1–19 winters from 1988/1989 to 2006/2007. The counting period lasts from 1 October to 30 April, covering 14 two-week periods. For each species, at least the maximum number of individuals simultaneously observed on the “best day” was reported from each period.

Average abundance of a species per period was calculated by annually including only such feeding sites in which the species was observed during at least one period. Diagrams of 63 most common species have 14 half months on the x-axis and the average number of individuals on the y-axis. Abundance curves are presented separately for four phases of 4–5 winters. Diagram may contain data of whole Finland (Suomi) or South Finland (Etelä-Suomi), Middle Finland (Väli-Suomi) and North Finland (Lappi). Below the title of the diagrams of the Great Tit (*Parus major*; species no. 33) are the number of feeding sites monitored in different parts of Finland during the four phases of 4–5 winters (data of each winter from a feeding site have been treated as a “site”; thus one feeding site may maximally occur as 19 independent “sites” in the calculations). The Great Tit was found in each feeding site in each year. Above the diagrams of the other species there are four percentages, which indicate frequency, meaning the proportion of “sites” where the species in question was observed compared with the Great Tit.

In the data of whole Finland, greatest increase of frequency from the first to the fourth phase occurred in the Siskin (species no. 51, *Carduelis spinus*) +48% units, Black Thrush (no. 21, *Turdus merula*) +44%, Brambling (no. 48, *Fringilla montifringilla*) +39%, Tree sparrow (no. 46, *Passer montanus*) +28 %, Robin (no. 20, *Erithacus rubecula*) +28 % and Carrion Crow (no. 42, *Corvus corone cornix*) 27 %. Increase was from 14 to 15 % units in 8 species and from 5 to 14 % units in 19 species; frequency declined only in 3 species of those 63 studied: Willow Tit (no. 28, *Parus montanus*) -5% units, House Sparrow (no. 45, *Passer domesticus*) -7 % and Siberian Tit (no. 29, *Parus cinctus*) -11%.

In some species the ability of observers to identify species has possibly caused some technical increase in numbers (e.g., recognition of wintering *Fringilla* species; separation of the Tree Sparrow, which is a newcomer, from the House Sparrow). However, the most important reason for the notable population growth observed in about third of wintering common species has without doubt been the increase of winter feeding of birds. The import of sunflower seeds to Finland (Fig. 65, below: mill. kg annually in 1982-2007) is correlated with the abundance of the Greenfinch (Viherpeippo, $r_S = 0.88$), Blue Tit (Sinitiainen, $r_S = 0.88$) and Great Tit (Talitiainen, $r_S = 0.76$; in Fig. 64 on the y-axis individuals per 10 km from national winter bird censuses). Besides that the winter food offered has been greatly diversified in recent decades.

Some species have also learnt to use winter feeding sites in recent decades like the Siskin and the Common Redpoll (no. 54, *Carduelis flammea*) or have changed their migratory habits like the Greenfinch (no. 49, *Carduelis chloris*), with larger proportion of the population wintering in Finland than before. Although the warming of climate has apparently been of importance for some southern species in Finland, its effect is difficult to study statistically, because the winter feeding of birds masks it.

Liite 1. Ruokintapaikoilta ilmoitettuja lisätietoja talvelta 2006/2007.

Ravintoa on kulunut huomattavasti vähemmän leudon sään takia. Alkupalvesta en ole talipalloja tarjonnut, koska ainakin täällä Varkauden seudulla on satanut paljon vettä (talin härskiintyminen). (Niklas Holopainen, Varkaus)

Urpiaisten salmonella. Todennäköisesti salmonellaan kuolleita urpiaisia (osa varmistettiin Evirassa) löytyi monelta ruokintapaikalta. Niiden perusteella ei kuitenkaan voida väittää, että tauti johtuisi kyseisen ruokintapaikan huonosta hoidosta. Urpiaiset ovat niin liikkuvaisia, että ovat voineet saada tartunnan jostakin muualta pitkällä säteellä.

Urpiaisen. Ilmeisesti salmonellaan kuollut 6 urpiaista. Talitiainen syönyt kolmen aivot (silmästä sisään). (Erkki O. Laine, Turku)

Varpushaukan aiheuttama paniikki voi kestää suuren osan päivää. Jahdatut linnut helposti ylireagoivat monenlaisiin ärsykkeisiin ja voivat aloittaa hillittömän paon esim. närhen ohilennon vuoksi tai tuulen heiluttaessa isoa kuusenoksaa. Pakolennot voivat kasvattaa tappioita lintujen törmäillessä. (Olli Laakso, Joroinen)

Talitiaiskoiraan avipoxpatti sijaitsi silmän ja otsan välissä pään vasemmalla puolella. Punainen ja verinen patti näytti rajoittavan vasemman silmän näkökenttää. Välillä tiainen katsoi maailmaa vain oikealla silmällä päättään kallistellen. Ikävintä oli, että tämä rauhallisen oloinen lintu antoi muiden tiaisten varovaisesti nokkia pattia (tartuntariski?). Sairas lintu oli paikalla 23.–29.12.2006 ja todennäköisesti joutui sitten lumikon saaliiksi (lumikko ei terveitä lintuja yleensä kiinni saa). (Olli Laakso, Joroinen)

Huuhkaja pyydysti talon pihasta rusakon 9. helmikuuta ja tuli vielä seuraavana päivänä jatkamaan ateriointia. (Ritva Kangas, Veteli)

Mustapääkerttu ajoi kaikki muut linnut omalta alueeltaan viereiselle syöttölaudalle. (Kaarina Yli-Hukkala, Kemi)

Harakka ja **käpytikka** kokeilivat onnistuneesti auringonkukansiementen ja pähkinöiden poimimista putkimaisen ruokintalaitteen pyöreistä aukoista. (Tuula Santala, Helsinki)

Pikkuvarpunen. Automaatti on turha esim. salmonellan estossa, sillä pikkuvarpuset ruiskivat kaikki siemenet maahan ja se käy välillä nopsaan. (Jyri Mäki-Jaakkola, Eurajoki)

Oravat olen saanut kuriin laittamalla ullakkoverkosta suojan pähkinäpaikalle. Siitä ovat oravanpojat käyneet tiaisten kera syömässä pähkinöitä, molemmat kun sopivat verkon silmistä. Mutta kätäjät eli varastoijat, vanhat oravat ja närhet eivät pääse pähkinäapajille. Kyllä ovat isot oravat pieksäneet häntäänsä harmissaan minulle ja raivonneet keksintöni vuoksi. (Erik S. Nyholm, Tohmajärvi)

Käpytikka. Rasvapötköllä kävi puku- ja kokotuntomerkkien perusteella eri aikoina yksi naaras ja kolme koirasta (yksi kookas, toinen pieni ja hailakan värinen ja kolmas pieni ja kirkkaan värinen). (Hannu Laakkonen, Jyväskylä)

Rypsin siemeniä on ollut tarjolla helmi-maaliskuun ajan, mutta eivät tunnu kelpaavan kenellekään, ei edes urpiaisille! (Reijo Kosonen, Janakkala)

Pellavansiemenet. Kokeilin linnuille tarkoitettuja pellavansiemeniä. Eivät kelvanneet! Muutama viherpeippo ja talitiainen sentään kävi noppimassa. Loput kompostiin. (Kaija Lehtonen, Uusikaupunki)

Näätä vei läskit lintulaudalta yöllä maaliskuun alussa, jäljet näkyivät lumessa. (Ritva Ruti, Lappeenranta)

Varpuspöllön näin yrittävän pieneen linnunpönttöön iltahämärissä. Kun ei sopinut, lähti pois. Aamulla 29.12.2006 löytyi päästään kiinni jääneenä samasta paikasta. Oli vielä lämmin, mutta kuollut. (Liisa Keihänsiemi, Luhanka)

Naapurin ruokintapaikalla parhaimmillaan 13 pyrstötiaista ja yhden ystävän rasvakakulla monena päivänä harmaapäätikkapari, valkoselkätikkakoiras ja kerran pohjantikkanaaras. (Sirkka-Liisa Vaalivirta, Savitaipale)

Pulmusia sataa taivaalta 1. huhtikuuta 2007. Ehdin laskea 88! (Anja Haavikko, Rovaniemi)

Kädestä syövät tiaiset. Taas kaksi hömötiaista, kuusitiainen ja ensi kerran sinitäinen tulivat syömään kädestä. (Yrjö Arajuuri, Orivesi)

Mustarastas naaras syö rusinoita kädestäni. Lintu lentää paikalle ja seuraa kiinnostuneena minua kun olen pihalla. On kerrassaan peloton ja pysyy lähellä vaikka hakkaan polttopuita tai askartelen. (Christer Buddgård, Inkoo)

Hömötiainen lensi istumaan koiran talutushihnalle tarkkaillessani koiran kanssa lintuja pihalla; istui noin 30 sek päällelleen katsoen kahta ”suu auki olevaa”! (Anja Haavikko, Rovaniemi)

Hömötiainen. Alkupalvesta meidän ilonamme oli hyvin kesy hömötiainen, joka lapintiaisten tavoin söi kädestä ja hyppeli pään päällä aina kun menimme ulos. Pidimme taskussa pähkinöitä pienen ystävämme varalta. Melko varmasti se joutui varpuspöllön saaliiksi, niin kuin myös toinen hömötiainen. Meistä se tuntui tosi pahalta, kun muita hömötiaisia ei ollut ruokinnalla koko loppupalvena. (Pirjo Huttunen, Enontekiö)

Pikkukäpylinnut jyrivät lintulautojen tolppia, mutta eivät koskeneet ruokaan. Kädestä syövä lapintäinen vietti neljännen talven ruokinnalla. (Jorma Räsänen, Taivalkoski)

Pähkinänakkeli oli ilonamme kolmen viikon ajan. Tieto linnusta levisi ja innokkaita tarkkailijoita riitti päivittäin kymmeniä. (Markku Wennervirta, Espoo)

Pähkinöille perso kissa. Jo viime talvena terassilla kävi tuntematon, hyvin hoidettu ja normaalipainoinen kissa kerran viikossa tyhjentämässä lattialla olevan pähkinäkupin! Siis kissa oikein kyyristyi syömään maapähkinöitä! (Aila Lattu, Kesälahti)

Musta talitiainen. Ilmoitettu 2-lomakkeella päiville 5.1.–17.3. havaintokoodilla 7D (merkitys: melanistinen eli lintu on selvästi normaalia tummempi tai jopa täysin musta). Lisätiedot: Päälaki mustana (tasainen) pitkälle selkään. Ei vaaleanvihreää niskassa. – Alahuomautus: Tämä ”mustatiainen” paljastui maaliskuun alussa huijariksi parin viikon kovien pakkasten jälkeen. Pakkasjaksolla tiainen muuttui päivä päivältä mustemmaksi. Lopulta sen rintahöyhenistö oli mustunut (nokinen) ja posketkin osittain. Ilmeisesti se yöpyi jossakin savupiipussa tms. Hauska tyyppi ja sangen elinvoimainen vielä maaliskuun loppupuolella! (Matti Heiskari, Rovaniemi)

Liite 2. Ruokintapaikkojen seurantaan osallistuneet 730 paikkaa havaintojenkeruualueittain.

(liitettä on pidennetty verrattuna artikkelin Linnut-vuosikirjassa 2007 julkaistuun versioon, jonne mahtuivat vain 109 paikan tiedot)

Paikkaa kuvaavan rivin alussa on osallistumistalvien määrä ja sitten on 19 numerokoodia (kevättalvien 1989–2007 loppunumerot), jotka kertovat osallistumisen kunakin talvena. Esimerkiksi Göran Andersson osallistui kuutena talvena, joista ensimmäinen oli 1994/1995 ja viimeinen 2000/2001.

1. Ålands Fågelskyddsförening	2 ----34-----	Ari Seppälä (Espoo)
6 -----56-8901-----	12 ----345678901234---	Juhani Paatela (Kirkkonummi)
11 -----567890-23-567	14 ----45678901234567	Kalevi K. & Sami Malmström (Helsinki)
1 -----8-----	13 -----5678901234567	Tapani Melkas (Helsinki)
9 -----890123456-	13 -----5678901234567	Tuula Santala (Helsinki)
6 -----890123----	2 -----56-----	Paavo Koli (Helsinki)
4 -----3456-	13 -----5678901234567	Inga-Liisa Kautto (Helsinki)
	4 -----5678-----	Ritva Kaukoranta (Pornainen)
	12 -----5678-01234567	Seppo Lindegren (Pornainen)
2. Turun Lintutieteellinen Yhdistys	1 -----6-----	Liisa Lankinen (Espoo)
2 90-----	6 -----789012-----	Paavo Koli (Vihti)
3 901-----	3 -----890-----	Ritva Kaukoranta (Pornainen)
1 ---2-----	9 -----901234567	Heikki Toljander (Karkkila)
1 ---2-----	9 -----901234567	Erkki Tietäväinen (Karjaa)
10 ---3456789012----	1 -----9-----	Timo Tampio (Hanko)
2 ---34-----	1 -----9-----	Mauri Leivo (Sipoo)
4 ---3456-----	1 -----9-----	Outi Ovaskainen (Helsinki)
9 ---345678901-----	2 -----01-----	Marja Elonsalo (Kirkkonummi)
9 ---345678901-----	2 -----01-----	Jouni Karppinen (Helsinki)
11 ---34567890123----	1 -----0-----	Ari Vienonen (Vantaa)
3 ---345-----	2 -----01-----	Ari Vienonen (Vantaa)
2 ---4-----0-----	2 -----01-----	Paavo Manninen (Helsinki)
2 ---45-----	6 -----012-45-7	Mika Aronen (Espoo)
14 -----45678901234567	8 -----01234567	Seppo Sarlin (Helsinki)
4 -----5678-----	7 -----1234567	Markku Wennervirta (Espoo)
2 -----56-----	7 -----1234567	Markku Wennervirta (Espoo)
1 -----5-----	2 -----1-3-----	Markku Wennervirta (Espoo)
1 -----6-----	3 -----123----	Heikki Aarela (Helsinki)
1 -----6-----	6 -----234567	Leena Toivonen (Sipoo)
2 -----90-----	6 -----234567	Markku Wennervirta (Inkoo)
3 -----901-----	5 -----34567	Jouni Vainio (Vantaa)
3 -----901-----	3 -----345--	Jonne Leivo (Karkkila)
5 -----012-45--	5 -----34567	Antti Mikala (Espoo)
5 -----01234---	1 -----4---	Pia Bäckström (Helsinki)
8 -----01234567	2 -----45--	Christer Buddgård (Inkoo)
8 -----01234567	3 -----567	Kari Virta (Karkkila)
8 -----01234567	3 -----567	Juhani Timonen (Kauniainen)
5 -----01234---	1 -----5--	Taisto Rikkonen (Vihti)
8 -----01234567	3 -----567	Seija Airamo (Vantaa)
5 -----01234---	3 -----567	Eeva Haapio (Tammisaari)
2 -----01-----	1 -----5--	Heimo Väisänen (Vihti)
8 -----01234567	2 -----67	Christer Buddgård (Inkoo)
6 -----123-567	1 -----6-	Mikko Koho (Hanko)
6 -----234567	2 -----67	Markus Hinkkanen (Sipoo)
3 -----234---	1 -----7	Roger Olander (Espoo)
4 -----3456-	1 -----7	Leena Airikkala-Valo (Kirkkonummi)
2 -----3-5-		
2 -----34---	4. Porvoon Seudun Lintuyhdistys	
2 -----34---	19 9012345678901234567	Ralf Rikberg (Liljendal)
2 -----45-	3 90-----8-----	Hannu Sarvanne (Porvoon mlk)
4 -----4567	2 90-----	Hannu Sarvanne (Porvoon mlk)
1 -----6-	1 -0-----	Lasse Härö (Pernaja)
2 -----67	2 -0-2-----	Lasse Härö (Porvoo)
	1 -0-----	Onni Pakarinen (Pukkila)
3. Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa	1 --1-----	Lasse Härö (Porvoo)
4 9012-----	1 --1-----	Lasse Härö (Porvoon mlk)
1 9-----	1 ---2-----	Lasse Härö (Porvoon mlk)
1 9-----	6 ---3-56--901-----	Hannu Sarvanne (Porvoon mlk)
15 9012345678-0-2-4567	15 ---345678901234567	Lasse Härö (Porvoo)
1 -0-----	2 ---3-5-----	Lasse Härö (Porvoon mlk)
8 -01234567-----	3 ---456-----	Heikki Pakkala (Porvoon mlk)
1 -0-----	8 -----567-90123----	Joni Sundström (Pernaja)
1 -1-----	2 -----78-----	Tiina Mäkelä (Myrskylä)
10 ---3456789012----	7 -----9012345--	Raija Silen (Askola)

1 -----2----- Susanne Hurmalainen (Porvoo)
3 -----456- Björn Bengts (Pernaja)
3 -----567 Pentti Komulainen (Lapinjärvi)

5. Kymenlaakson Lintutieteellinen Yhdistys

17 90123456789012345-- Ero Hietanen (Hamina)
6 901234----- Jouni Repo (Elimäki)
9 -012345678----- Klaus Jurgen Liebing (Iitti)
16 --12345678-01234567 Rauno Heinonen (Kouvola)
10 ---3456789012----- Pekka Honkanen (Anjalankoski)
1 ---3----- Anita Väänänen (Anjalankoski)
3 ---345----- Tero Ilomäki (Vehkalahti)
3 ----456----- Ari Vuorio (Kotka)
1 ----4----- Ari Vuorio (Kotka)
4 -----5678----- Mikko Hannonen (Anjalankoski)
1 -----5----- Elvi A. Toikka (Anjalankoski)
10 -----5678901234--- Gitta Aaltonen (Anjalankoski)
10 -----5678901234--- Jarmo Saarela (Pyhtää)
1 -----8----- Mikko Hannonen (Anjalankoski)
4 -----4567----- Pentti Niemi (Kuusankoski)
3 -----45-7----- Otto-Antti Tast (Kotka)
3 -----567----- Sami Airola (Kotka)
1 -----5-- Ero Korkee (Jaala)

6. Etelä-Karjalan Lintutieteellinen Yhdistys

3 90--3----- Paavo Kaasinen (Ylämaa)
2 90----- Seppo Löfgren (Lappeenranta)
1 ---3----- Reijo K. Rita (Lappeenranta)
5 ---34567----- Tuomo Moisio (Lappeenranta)
5 ---34567----- Ari Riikonen (Lappeenranta)
10 ---4567890123--- Paavo Saukkonen (Rautjärvi)
8 ----45678901----- Keijo Lehtinen (Nuijamaa)
8 ----45678901----- Reino Terävä (Rautjärvi)
2 -----5--8----- Harry Nyström (Lappeenranta)
10 -----8901234567 Sirkka-Liisa Vaalivirta (Savitaipale)
9 -----901234567 Kaija Reinikainen (Savitaipale)
2 -----01----- Yrjö Hyrkkänen (Savitaipale)
2 -----34--- Jaana Usipuro (Taipalsaari)
4 -----345-7----- Vilho Kärmeniemi (Savitaipale)
5 -----34567----- Olli-Pekka Kuhanen (Taipalsaari)
4 -----345-7----- Helena Lamberg (Imatra)
4 -----4567----- Ritva Ruti (Lappeenranta)
4 -----4567----- Irmeli Ojanne (Imatra)
2 -----67----- Matti Vilko (Parikkala)
2 -----67----- Tuomo Marttinen (Joutseno)

7. Päijät-Hämeen Lintutieteellinen Yhdistys

14 9-1234567890123--- Heikki Aarela (Padasjoki)
10 9012345678----- Sari Virlander (Hartola)
2 90----- Jussi Vilen (Koski HI)
3 -012----- Tapio Korvenheimo (Koski HI)
6 -012345----- Tapio Laine (Padasjoki)
1 -----5----- Väinö Setälä (Pertunmaa)
1 -----8----- Päivi Jokinen (Orimattila)
4 -----0123----- Veikko Neuvonen (Padasjoki)
6 -----012-45-7----- Seppo Sarlin (Padasjoki)
7 -----1234567----- Raija Järvenpää (Hollola)
4 -----3456- Alpo Koukila (Padasjoki)
1 -----4--- Seija Mörsky (Mäntyharju)
3 -----567----- Martti Hiltunen (Mäntyharju)
2 -----67----- Eira Laiho (Lahti)
1 -----6- Sari Virlander (Hartola)

8. Kanta-Hämeen Lintutieteellinen Yhdistys

13 90--3--6789012345-- Erkki Pajunen (Loppi)
7 9012345----- Lauri Kokkala (Hauho)
1 ---3----- Arto Pihlajamäki (Lammi)
13 -----5678901234567 Virpi Koskela (Janakkala)
2 -----56----- Eeva Lindholm (Renko)
12 -----678901234567 Mauri Sarkanen (Janakkala)

11 -----67890123-567 Reijo Kosonen (Janakkala)
7 -----8901-345-- Kristiina Jääskeläinen (Janakkala)
3 -----901----- Pekka Henttonen (Janakkala)
1 -----0----- Terttu Wegelius (Tuulos)
1 -----0----- Krista Wegelius (Tuulos)
8 -----01234567 Soila Kaivanto-Juhola (Lammi)
5 -----01234--- Salme Pohjola (Hauho)
8 -----01234567 Tuula Voutilainen (Tuulos)
2 -----2-4--- Suvi-Tuulia Jaakkola (Lammi)
5 -----34567 Kari Ritvos (Hämeenlinna)
2 -----34--- Ossi Iivonen (Hauho)
1 -----4--- Kauko Kuusela (Hattula)
3 -----567 Pentti Auriola (Renko)
2 -----56- Ritva Saanila (Hämeenlinna)

9. Lounais-Hämeen Lintuharrastajat

1 9----- Tapio Tiirikainen (Jokioinen)
1 9----- Jorma Kettunen (Tammela)
4 ---3456----- Toivo Koskinen (Punkalaidun)
2 ----45----- Juha-Pekka Mäki-Tasku (Urjala)
4 -----5678----- Tauno Pirttilä (Humppila)
10 -----5678901234--- Hannele Aulin (Jokioinen)
3 -----567----- Miika Järvinen (Forssa)
7 -----789012-4--- Esko Kempainen (Somero)
9 -----901234567 Asko Vainio (Ypäjä)
1 -----0----- Mikko Siltanen (Punkalaidun)
1 -----0----- Tapani Penttilä (Punkalaidun)

10. Pirkanmaan Lintutieteellinen Yhdistys

2 90----- Jukka T. Helin (Tampere)
7 ---2345678----- E. Rinkari (Kangasala)
1 ---2----- Väinö Kaplas (Längelmäki)
16 ---2345678901234567 Pekka Lehmusvuori (Kuru)
14 ----45678901234567 Seppo Mäkinen (Kangasala)
1 ----4----- Jarko Pokkinen (Kangasala)
9 -----567890123--- Maria Nieminen (Tampere)
13 -----5678901234567 Timo Lavola (Längelmäki)
6 -----56789---7----- Miika Jämsä (Ylöjärvi)
12 -----678901234567 Toivo Koskinen (Kangasala)
3 -----678----- Risto Sivunen (Längelmäki)
10 -----7890123456- Niilo Luukkanen (Nokia)
1 -----9----- Jyrki Luukkanen (Nokia)
5 -----90123--- Leena Ovaskainen (Tampere)
4 -----0123--- Tiina Kananoja (Pirkkala)
2 -----23--- Eetu Sarsama (Kangasala)
1 -----3--- Eila Smolander (Orivesi)
2 -----34--- Kaarina Davis (Hämeenkyrö)
2 -----34--- Erkki Piirainen (Nokia)
5 -----34567 Yrjö Arajuuri (Orivesi)
2 -----34--- Jari Gren (Viijakkala)
3 -----567 Kaarina Davis (Hämeenkyrö)
2 -----67 Risto Salonen (Hämeenkyrö)

11. Porin Lintutieteellinen Yhdistys

19 9012345678901234567 Ilkka Kuvaja (Köyliö)
2 90----- Ari Jyräkoski (Lavia)
7 9---34567---1----- Erkki Kallio (Säkylä)
8 ----45678901----- Jarmo Holm (Säkylä)
4 -----5678----- Eero Liemola (Säkylä)
12 -----567890123456- Mauno Ojanen (Eura)
4 -----5678----- Petteri Mäkelä (Pori)
7 -----5678901----- Mauri Ylimentalo (Pomarkku)
1 -----5----- Ville Pöyri (Huittinen)
10 -----5678901234567 Markku Kantola (Säkylä)
5 -----67890----- Heikki Karonen (Köyliö)
1 -----6----- Juha T. Tantt (Ulvila)
3 -----789----- Juha T. Tantt (Pori)
9 -----901234567 Maija Orpo (Köyliö)
5 -----01234--- Sakari Lehtonen (Pori)
1 -----0----- Mikael Mäkelä (Pori)
7 -----01234567 Juha T. Tantt (Pori)

5 -----34567 Eljas Peltomaa (Kankaanpää)
5 -----34567 Jarmo Nieminen (Pori)
3 -----567 Keijo Aaltonen (Luvia)
3 -----567 Antti Simola (Pori)
2 -----67 Merja Mäkinen (Huittinen)

12. Suupohjan Lintutieteellinen Yhdistys

19 9012345678901234567 Ingmar Rosengård (Kristinestad)
3 901----- Pentti Kananoja (Jurva)
3 901----- Esko ja Jarkko Rinta-Keturi (Jurva)
6 901234----- Pentti Kananoja (Jurva)
3 -012----- Pentti Kananoja (Jurva)
2 -01----- Mauri Riihimäki (Jurva)
1 ----4----- Tatu Kuusisto (Teuva)
4 -----5678----- Anja Korkeamäki (Kristiinankaupunki)
2 -----67 Turo Tuomikoski (Isojoki)

13. Merenkurkun Lintutieteellinen Yhdistys

5 --12345----- Timo Hurme (Vaasa)
3 ----345----- Kaj Höglund (Vaasa)
1 -----5----- Allan Stenmark (Oravainen)
10 -----8901234567 Onni Riihimäki (Laihia)
6 -----123456----- Elina Rantamäki (Laihia)

14. Suomenselän Lintutieteellinen Yhdistys

19 9012345678901234567 Ossi Hemminki (Kauhava)
4 9012----- Tapio Koskela (Ilmajoki)
2 90----- Tarmo Myntti (Keuruu)
1 9----- Jarmo Ojanen (Ylistaro)
2 9----4----- Arto Aho (Virrat)
2 90----- Keijo Lehtinen (Nurmo)
6 -01----67----34--- Tapio Koskela (Ilmajoki)
3 -012----- Tapio Koskela (Ilmajoki)
15 ----345678901234567 Jorma Sivunen (Seinäjoki)
1 ----3----- Janne Heliölä (Ähtäri)
7 ----345678-0----- Matti Häkkinen (Ähtäri)
1 ----3----- Heikki Savolainen (Ähtäri)
6 ----345678----- Riina Mäki (Alavus)
1 ----4----- Tommi Piensoho (Perho)
9 ----456789012----- Mauri Korpi (Ilmajoki)
9 ----456789012----- Jukka Koivisto (Alavus)
6 ----5678-0-2----- Pauli Arppe (Keuruu)
12 -----678901234567 Risto Sulkava (Keuruu)
9 -----67-901234-6- Pertti Sulkava (Keuruu)
5 -----67890----- Tapio Koskela (Ilmajoki)
11 -----78901234567 Ari Aalto (Keuruu)
10 -----8901234567 Senja Kananen (Keuruu)
1 -----9----- Jorma Katajisto (Ähtäri)
1 -----9----- Hannu Tulisalo (Seinäjoki)
4 -----9012----- Mauri Korpi (Ilmajoki)
1 -----0----- Matti Lahtinen (Vilppula)
2 -----34----- Saara Vanhamäki (Lappajärvi)
4 -----4567----- Kauko Lamminen (Vilppula)
1 -----5----- Niina Riikonen (Multia)
1 -----5----- Kari Vaskivuori (Seinäjoki)
1 -----7----- Jouko Laine (Multia)

15. Keski-Suomen Lintutieteellinen Yhdistys

8 90123456----- Kirsti Virtanen (Viitasaari)
1 9----- Jan Hemming (Jämsä)
2 -0-2----- Risto Rönnberg (Jyväskylä)
1 -----3----- Risto Rönnberg (Jyväskylä)
3 ----345----- Pia Juvonen (Äänekoski)
3 ----345----- Hannu Laakkonen (Jyväskylä)
6 ----345678----- Antti Siltala (Joutsa)
5 ----34567----- Seppo Mertanen (Äänekoski)
13 -----5678901234567 Hannu Laakkonen (Jyväskylä)
7 -----5678901----- Mikko Kokkonen (Muurame)
4 -----56-----34--- Toivo Valkonen (Laukaa)
5 -----56789----- Liisa Laitinen (Viitasaari)

1 -----6----- Hannu Raatikainen (Sumiainen)
4 -----789-1----- Toivo Valkonen (Jyväskylän mlk)
10 -----8901234567 Seppo Mertanen (Äänekoski)
2 -----89----- Harri Högmander (Jyväskylä)
5 -----90123---- Eija Merivirta (Jyväskylä)
3 -----012----- Anne Hänninen (Laukaa)
6 -----012345-- Anja Nikkinen (Jämsä)
8 -----01234567 Kaija Töyrylä (Joutsa)
6 -----234567 Tomi Hakkari (Laukaa)
4 -----2345-- Anita Järvinen (Luhanka)
3 -----234---- Marjatta Herkman (Saarijärvi)
6 -----234567 Valto Kusnetsov (Laukaa)
4 -----23-56- Rauno Siltasalmi (Suolahti)
2 -----34--- Eeva Lindholm (Äänekoski)
5 -----34567 Esa Särkkä (Petäjävesi)
3 -----345-- Anne Hänninen (Laukaa)
2 -----34--- Marjatta Herkman (Saarijärvi)
3 -----345-- Riitta-Liisa Heikkinen (Jyväskylä)
4 -----345-7 Riitta-Liisa Heikkinen (Jyväskylä)
1 -----4--- Hannu Eskonen (Jyväskylän mlk)
3 -----567 Markku Vihava (Viitasaari)
3 -----567 Liisa Keihänsiemä (Luhanka)
3 -----567 Pentti Könkkölä (Jämsä)
2 -----67 Joel Nyberg (Jyväskylän mlk)
2 -----67 Pekka Kiho (Korpilahti)
2 -----67 Hannu Eskonen (Jyväskylän mlk)

16. Etelä-Savon Lintuharrastajat Oriolus

19 9012345678901234567 Olavi Eskelinen (Heinävesi)
1 9----- Ismo Nieminen (Juva)
15 ----345678901234567 Olli Laakso (Joroinen)
4 ----3456----- Satu Antikainen (Mikkelin mlk)
4 ----3456----- Satu Antikainen (Mikkeli)
6 ----345678----- Pentti Hoikkala (Enonkoski)
1 ----3----- Jouko Mättö (Mikkelin mlk)
4 ----4567----- Mauri Löppönen (Savonlinna)
13 ----456-8901234567 Inkeri Kero (Kerimäki)
13 ----5678901234567 Tuula Närväinen (Kangasniemi)
3 -----678----- Helinä Kuitunen (Kangasniemi)
10 -----6789012345-- Eila Hytönen (Joroinen)
2 -----78----- Susanna Seppänen (Savonlinna)
10 -----8901234567 Anja ja Pekka Paavilainen (Haukivesi)
9 -----890123-567 Anja Kupiainen (Savonlinna)
3 -----901----- Susanna Seppänen (Savonlinna)
8 -----01234567 Anja Äikäs (Kangasniemi)
4 -----0123---- Jari & Juha Julkunen (Pieksämäen mlk)
8 -----01234567 Lauri Halonen (Mikkelin mlk)
3 -----123---- Hilikka Lignell (Sulkava)
4 -----2345-- Susanne Seppänen (Kerimäki)
2 -----67 Aaro Pesonen (Joroinen)

17. Pohjois-Savon Lintuyhdistys Kuikka

5 90123----- Marja Salo (Maaninka)
3 901----- Pertti Räsänen (Kaavi)
1 9----- Esko Vesanen (Rautalampi)
13 ----3456789012345-- Juhani Rissanen (Nilsia)
2 ----34----- Heikki Torpström (Kuopio)
3 ----345----- Mikko Pynnönen (Suonenjoki)
2 ----45----- Jari Rissanen (Sonkajärvi)
1 ----4----- Heidi Hannula (Kuopio)
5 -----56789----- Niilo Puurunen (Siilinjärvi)
6 -----567890----- Juha Miettinen (Vehmersalmi)
3 -----678----- Mikko Pynnönen (Suonenjoki)
3 -----7-90----- Mika Duus (Maaninka)
9 -----901234567 Anne Nupponen (Varkaus)
1 -----0----- Eini Tanskanen (Kaavi)
4 -----23-56- Raimo Suomalainen (Varkaus)
2 -----23---- Helena Sivonen (Kiuruvesi)
3 -----23-5-- Eeva Tossavainen (Rautalampi)
1 -----2----- Miira Airaksinen (Suonenjoki)
6 -----234567 Niklas Holopainen (Varkaus)
4 -----3456- Ari Tossavainen (Suonenjoki)

4	-----345-7	Paula Manninen (Suonenjoki)	2	----34-----	Maarit Similä (Haukipudas)
2	-----34---	Maaret Väinänen (Kaavi)	2	----3--6-----	Riitta Pahkamaa (Raahe)
1	-----4---	Ari Tossavainen (Suonenjoki)	2	----34-----	Pirkko Huuonen (Oulainen)
2	-----67	Timo Perätie (Kaavi)	2	----34-----	Osmo Jaakkola (Oulu)

18. Pohjois-Karjalan Lintutieteellinen Yhdistys

4	9012-----	Veli Sissonen (Ilomantsi)	7	----3456789-----	Irja Kirstinä (Temmes)
5	90123-----	Hannu Eskonen (Rääkkylä)	7	----4567890-----	Risto Nevasaari (Raahe)
15	--123456789012345--	Esko Lappi (Lieksa)	1	----4-----	Esa Holopainen (Muhos)
1	--1-----	Matti Riikonen (Kontiolahti)	3	-----567-----	Helge Eskelinen (Oulu)
3	---234-----	Juha Valtanen (Nurmes)	3	-----567-----	Urho Holopainen (Tyrnävä)
1	---3-----	A.J. Siivonen (Joensuu)	3	-----567-----	Teppo Mutanen (Oulu)
2	---34-----	Hannu Eskonen (Rääkkylä)	2	-----56-----	Penntti Pesonen (Kärsämäki)
14	----45678901234567	Heino Mertanen (Joensuu)	4	-----6789-----	Pekka Rahko (Haukipudas)
13	-----5678901234567	Esko Salmela (Tohmajärvi)	11	-----78901234567	Penntti Pesonen (Kärsämäki)
13	-----5678901234567	Pekka Helkimo (Eno)	2	-----89-----	Teppo Mutanen (Oulu)
10	-----5678901234---	Eero Korkee (Ilomantsi)	1	-----9-----	Lassi-Pekka Risteelä (Oulu)
9	-----567890123-----	Hannu Eskonen (Rääkkylä)	9	-----901234567	Ari Lapinkangas (Oulu)
3	-----890-----	Mirja Hyttinen (Liperi)	3	-----9-----67	Ari Lapinkangas (Oulu)
7	-----0123456-	Maija Pääkkönen (Liperi)	8	-----90123456-	Kerttu Hakala (Oulu)
1	-----0-----	Otto & Sinikka Kastinen (Kitee)	6	-----012345--	Olavi Heikkuri (Liminka)
7	-----1234567	Pentti Hirvonen (Tohmajärvi)	8	-----01234567	Pekka Rahko (Haukipudas)
7	-----1234567	Erik S. Nyholm (Tohmajärvi)	5	-----01234---	Teppo Mutanen (Liminka)
2	-----23-----	Laura Kastinen (Ilomantsi)	2	-----12-----	Ritva Saarnio (Liminka)
2	-----34---	Jukka Heikkinen (Lieksa)	4	-----1234---	Annika Kuusela (Taivalkoski)
4	-----4567	Aila Lattu (Kesälahti)	1	-----2-----	Ville Suorsa (Oulu)
3	-----567	Päivi Hakulinen (Kitee)	4	-----3456-	Teemu Kangas (Rantsila)
2	-----67	Auli Patjas (Outokumpu)	5	-----34567	Ari Lapinkangas (Haukipudas)
1	-----7	Sari Oinonen (Kontiolahti)	5	-----34567	Jorma Räisänen (Taivalkoski)
			1	-----6-	Annika Kuusela (Raahe)
			1	-----7	Teemu Kangas (Rantsila)

19. Keski-Pohjanmaan Lintutieteellinen Yhdistys

19	9012345678901234567	Alisa Äijänen (Kokkola)
13	9012345678901-----	Stig Lidsle (Kronoby)
7	9012345-----	Rauno Muhonen (Kokkola)
1	9-----	Taina Snellman (Kokkola)
2	90-----	Tomi Hirvinen (Kokkola)
2	90-----	Terho Taarna (Kokkola)
5	90123-----	Jari Korva (Kokkola)
9	901234567-----	Esko Järvi (Kälviä)
3	--123-----	Tomi Hirvinen (Kokkola)
1	--1-----	Sami Salonkoski (Kokkola)
16	---2345678901234567	Mats Björklund (Pietarsaaren mlk)
11	---34567890123-----	Aino Lummukka (Ylivieska)
14	----45678901234567	Ritva Kangas (Veteli)
2	-----56-----	Tommi Piensoho (Kälviä)
11	-----56789012345--	Veikko Salmela (Haapajärvi)
4	-----5678-----	Arto Pääkkö (Nivala)
13	-----5678901234567	Tuomas Kiviniemi (Kokkola)
1	-----5-----	Klemola/Kinnunen (Kokkola)
2	-----3-5--	Jukka Kiisilä (Haapajärvi)
3	-----345--	Arvo Paavola (Reisjärvi)
3	-----567	Sirkka Niskakoski (Reisjärvi)

20. Pohjois-Pohjanmaan Lintutieteellinen Yhdistys

9	901234567-----	Ari Rasinkangas (Pattijoki)
5	901-34-----	Yrjö Räinen (Ii)
4	9-123-----	Lauri Saaranen (Piippola)
3	901-----	Antero Autio (Piippola)
4	9012-----	Aino Iinatti (Piippola)
4	9012-----	Heikki Ketola (Kuusamo)
1	9-----	Marika Niemelä (Pulkkila)
2	---34-----	Anu Koskela (Oulu)
15	----345678901234567	Marja Kangas-Korhonen (Utajärvi)
15	----345678901234567	Raili Ritola (Pudasjärvi)
1	---3-----	Hanna Turunen (Pattijoki)
1	---3-----	Reino Hänninen (Oulu)
3	---345-----	Tuulikki Haataja (Utajärvi)
1	---3-----	Pekka Räinen (Oulu)
3	---345-----	Alpo Mikkonen (Liminka)
15	----345678901234567	Auli Wilenius-Juola (Oulunsalo)
8	----34567890-----	Pirkko Jaskari (Haukipudas)

21. Kainuun Lintutieteellinen Yhdistys

19	9012345678901234567	Eino Karjalainen (Sotkamo)
1	-0-----	Kauko Autio (Vaala)
1	---2-----	Helvi Holappa (Vaala)
8	----45678901-----	Mikko Kormilainen (Suomussalmi)
13	-----5678901234567	Pirjo Mulari (Sotkamo)
2	-----67-----	Jari Moilanen (Suomussalmi)
1	-----0-----	Erkki Huotari (Kajaani)
3	-----01-3----	Tarja Korhonen (Kajaani)

22. Kemi-Tornion Lintuharrastajat Xenus

19	9012345678901234567	Anja Suopajarvi (Tornio)
9	901234-6-----34---	Valde Aho (Tornio)
7	9012345-----	Bertel Petäjaniemi (Tornio)
6	90-2345-----	Reijo Lohtander (Tornio)
1	9-----	Jari Jokela (Simo)
1	9-----	Onni Ylimaunu (Tornio)
1	---3-----	Onni Ylimaunu (Tornio)
14	----45678901234567	Tellervo Rauhala (Kemi)
3	----456-----	Irma Hilden (Kemi)
14	----45678901234567	Kaarina Yli-Hukkala (Kemi)
3	----567-----	Päivi Rundgren (Tornio)
1	----5-----	Matti Suopajarvi (Tornio)
11	-----6-8901234567	Jouko Kärkkäinen (Kemi)
11	-----67-901234567	Matti Pietilä (Tornio)
5	-----67-901-----	Marjatta Kamula (Kemi)
1	-----6-----	Jaakko Ilonen (Kemi)
1	-----7-----	Marjatta Kamula (Kemi)
11	-----78901234567	Allan Kallioniemi (Tornio)
5	-----78901-----	Seppo Ylikankaanpää (Kemi)
8	-----78901-3-56-	Mailis Matinlassi (Keminmaa)
6	-----901234---	Liisa Anttila (Keminmaa)
8	-----01234567	Elina Qvist (Kemi)
2	-----01-----	Risto Viljanen (Kemi)
2	-----23-----	Antero Virtasalo (Kemi)
6	-----234567	Elina Taskila (Tornio)
6	-----234567	Veli-Matti Korpimäki (Simo)
3	-----234---	Kaarina Sailamaa (Tornio)
3	-----234---	Kristiina Ylimäki (Tornio)
3	-----234---	Kaarlo Toppinen (Keminmaa)
2	-----23---	Konsta Ylimaunu (Kemi)

5 -----34567
5 -----34567
1 -----3----
3 -----3--67
1 -----3----
2 -----3-5--
2 -----34---
5 -----34567
1 -----7

Esa Turunen (Simo)
Erkki Lehtikoinen (Kemi)
Hilkka Praktig (Kemi)
Perttu Kujala (Kemi)
Perttu Kujala (Kemi)
Kerttu Halonen (Keminmaa)
Raili Orava (Keminmaa)
Pentti Mustapirtti (Kemi)
Arja Karplund (Kemi)

1 ---2-----
7 ---2345678-----
3 ---23-5-----
1 ---2-----
1 ---3-----
13 ---34567-9012-4567
9 ---345678901-----
15 ---345678901234567
14 ---34567890123456-
3 ---345-----

Arto Keto-Tokoi (Pelkosenniemi)
Kirsti Aikio (Utsjoki)
Esa Pylväs (Enontekiö)
Reino Heikkilä (Pelkosenniemi)
Terttu Vuorialho (Kemijärvi)
Kari-Pekka Kumpulainen (Enontekiö)
Esko Aspi (Rovaniemi)
Jouni Aikio (Inari)
Terttu Sotaniemi (Inari)

23. Lapin Lintutieteellinen Yhdistys

19 9012345678901234567
19 9012345678901234567
19 9012345678901234567
1 9-----
1 --1-----
2 --12-----
5 --12345-----
5 --12345-----
10 --1234567890-----
2 --12-----
2 --12-----
4 --1234-----
8 --12345-789-----
16 --12345678-01234567
5 --1-4-678-----
1 --1-----
8 --12345678-----
4 --1234-----
3 --12--6-----
12 --12345678901-3-----
1 --1-----
15 --1234567890-23-567
1 --1-----
4 --1234-----
2 --12-----
5 --123-9-1-----
11 --12345678901-----
5 --123-56-----
4 --1-345-----
2 --12-----
17 --12345678901234567
14 --123456789012-45--
17 --12345678901234567
6 --1234-67-----
2 --12-----
2 --12-----
7 --1234567-----
1 --1-----
8 --12345-7-9-1-----
2 --12-----
1 --1-----
17 --12345678901234567
9 --123456789-----
17 --12345678901234567
2 --12-----
17 --12345678901234567
17 --12345678901234567
1 --1-----
2 --12-----
4 --1234-----
2 --12-----
1 --1-----
1 --2-----
2 --23-----
1 --2-----
1 --2-----
1 --2-----
1 --2-----

Jorma V.A. Halonen (Pello)
Pekka Paarman (Sodankylä)
Maila Ylisirmio (Posio)
Tomi Mutanen (Rovaniemi)
Mikko Lehtosalo (Ylitornio)
Arto Kolehmainen (Ylitornio)
Ismo Kreivi (Ylitornio)
Reijo Ristioja (Ylitornio)
Oiva Kuusijärvi (Ylitornio)
Ulla Etto (Rovaniemi)
Auli Salo (Ranua)
Leena Neitiniemi-Upola (Rovaniemi)
Leo Pekkala (Rovaniemi)
Maria Matala (Rovaniemi)
Vaarama Leinonen (Rovaniemi)
Irma Nikula (Rovaniemi)
Taina ja Jukka Siltanen (Rovaniemi)
Janne Harpela (Rovaniemi)
Paavo Laine (Rovaniemi)
Teuvo Romppainen (Rovaniemi)
Sinikka Kotavuopio (Rovaniemi)
Hannu Jauhainen (Rovaniemi)
Inga Tillman (Rovaniemi)
Erkki Makkonen (Rovaniemi)
Pentti Rahko (Rovaniemi)
Martti Kallio (Rovaniemi)
Paavo Siivola (Rovaniemi)
Elsa Thuring (Rovaniemi)
Astrid Yliniemi (Rovaniemi)
Sirikka-Liisa Lind (Posio)
Veronica Muhli (Kemijärvi)
Aili Mäkinen (Kemijärvi)
Tauno Viiri (Pello)
Toini Jousinen (Salla)
Eero Perttunen (Pelkosenniemi)
Urpo Matero (Savukoski)
Eila Ylilokka (Savukoski)
Erkki Nieminen (Sodankylä)
Tuula Ojala (Sodankylä)
Tapani Rantahalvari (Kolari)
Auli Hyypä (Kittilä)
Ebba Huilaja (Kittilä)
Arvi Ala (Kittilä)
Ulla Maija Takalo (Kittilä)
Juhani Aro (Kittilä)
Uno Rauhala (Muonio)
Olli Soutukorva (Muonio)
Anneli Micklin (Muonio)
Marjatta Palismaa (Enontekiö)
Juhani Honkola (Inari)
Pertti Sotaniemi (Inari)
Anja Vest-Aikio (Inari)
Anja Vest-Aikio (Inari)
Esko Aikio (Utsjoki)
Jukka Jokimäki (Rovaniemi)
Sirpa Risto (Kemijärvi)
Esko Minkinen (Kemijärvi)
Aimo Guttorm (Utsjoki)
Terttu ja Pertti Sotaniemi (Inari)
Marja-Leena Holappa (Enontekiö)
Olavi Keskitalo (Enontekiö)
Ari Kreivi (Ylitornio)

11 ----45678901234---
1 ----4-----
11 ----45678901234---
5 ----45678-----
13 ----5678901234567
8 ----56-----234567
8 ----5678-0123---
10 ----5678901234---
1 ----5-----
2 ----56-----
2 ----56-----
1 ----5-----
13 ----5678901234567
2 ----67-----
7 ----6789012-----
2 ----67-----
1 ----6-----
1 ----6-----
4 ----6-890-----
3 ----789-----
2 ----78-----
11 ----78901234567
1 ----7-----
11 ----78901234567
1 ----7-----
3 ----789-----
5 ----78901-----
1 ----7-----
1 ----7-----
1 ----8-----
8 ----89012345--
3 ----890-----
10 ----8901234567
10 ----8901234567
1 ----8-----
3 ----89-1-----
1 ----9-----
9 ----901234567
1 ----9-----
2 ----01-----
8 ----01234567
8 ----0123-567
4 ----0123-----
2 ----01-----
3 ----012-----
8 ----01234567
1 ----0-----
2 ----01-----
5 ----01234---
8 ----01234567
8 ----01234567
4 ----0-234---
8 ----01234567
8 ----01234567
4 ----0123---
2 ----0-2-----
4 ----0123---
2 ----01-----
8 ----01234567
3 ----012-----
6 ----1234567
4 ----1234---

Paavo Laine (Rovaniemi)
Marjatta Uino (Kemijärvi)
Kaarina Yli-Hukkala (Ylitornio)
Saila Pernu (Kemijärvi)
Teuvo Oksanen (Kemijärvi)
Vesa Perttunen (Rovaniemi)
Eeva Pyhtilä (Rovaniemi)
Kati Kaarlejärvi (Ranua)
Tunturi-Lapin Luontokeskus (Enontekiö)
Harri Heltimoinen (Inari)
Juha Takalo (Kittilä)
Heikki Helle (Pello)
Heikki Helle (Pello)
Mikko Jaukkuri (Pello)
Esko Sirjola (Inari)
Irma Laiti (Utsjoki)
Olli Karhu (Inari)
Olavi Akkanen (Inari)
Mika Ylisaukko-oja (Pello)
Ari Orajarvi (Pello)
Jukka-Pekka Bergman (Pello)
Martti Salo (Ranua)
Mervi Maatta (Posio)
Kari V. Markkanen (Inari)
Inga Forstrom (Utsjoki)
Jouni Kotiranta (Rovaniemi)
Raila Sarre (Inari)
Pirkka Aalto (Enontekiö)
Petri Kuortti (Kittilä)
Heikki Helle (Rovaniemi)
Tapani Pirinen (Rovaniemi)
Rane ja Päivi Olsen (Kolari)
Pekka Paarman (Sodankylä)
Jouni Forsten (Kolari)
Martti Kemppainen (Pello)
Anneli Sulkava (Enontekiö)
Jorma Saaskilahti (Ranua)
Matti Mäkikyrö (Pello)
Tuula Eeronheimo (Sodankylä)
Markus Ollikainen (Pello)
Pekka Uutela (Rovaniemi)
Vesa Perttunen (Rovaniemi)
Eira Salmela (Sodankylä)
Pirjo Viherosalu (Rovaniemi)
Teija Ukkola (Sodankylä)
Anna Salmela (Sodankylä)
Paavo Keränen (Sodankylä)
Kirsti Pelkonen (Pelkosenniemi)
Saila Sirkkala (Pello)
Urpo Matero (Savukoski)
Aila Aho (Inari)
Anja Haavikko (Rovaniemi)
Seija Törmänen (Kemijärvi)
Pekka Lanko (Rovaniemi)
Pirjo Huttunen (Enontekiö)
Timo Leppänen (Enontekiö)
Aila H. Pehkonen (Inari)
Miika Juntunen (Salla)
Vuokko Ruha (Enontekiö)
Päivi Kivelä (Enontekiö)
Pertti Kantola (Salla)
Pirkko Halonen (Pelkosenniemi)
Heikki Pernu (Ranua)
Marita Riipi (Sodankylä)

6	-----234567	Vesa Perttunen (Rovaniemi)	4	-----9012-----	Eija Pyhälähti (Sammatti)
6	-----234567	Ritva Knuuti (Ranua)	1	-----0-----	Leo Mäki (Sammatti)
6	-----234567	Jaakko Juusola (Ranua)	1	-----1-----	Ritva Kaukoranta (Lohja)
4	-----2345--	Marita Niva (Rovaniemi)	4	-----2345--	Minna Laurenz (Lohja)
2	-----23-----	Kirsti Koponen (Rovaniemi)			
3	-----234---	Outi Liukkonen (Rovaniemi)			
5	-----23456-	Anja Anneberg (Sodankylä)			
6	-----234567	Maarit Välitalo (Kittilä)			
2	-----23-----	Teija Stoor (Enontekiö)			
1	-----2-----	Leena Aikio (Inari)			
4	-----2345--	Raija-Sinikka Silvennoinen (Rovaniemi)			
1	-----2-----	Terhi Junttila (Sodankylä)			
1	-----2-----	Toini Jousinen (Rovaniemi)			
1	-----2-----	Helli Kuure (Rovaniemi)			
1	-----2-----	Auli & Taneli Halonen (Rovaniemi)			
2	-----23-----	Jukka Kivilompolo (Sodankylä)			
3	-----345--	Anja Vest (Inari)			
1	-----3-----	Oiva Mustakangas (Posio)			
5	-----34567	Jukka Väänänen (Rovaniemi)			
5	-----34567	Kerttu Laurila (Muonio)			
4	-----3456-	Ari Aska (Salla)			
5	-----34567	Martta Lammassaari (Rovaniemi)			
3	-----345--	Peteri Aila (Rovaniemi)			
1	-----3-----	Jaako Aila (Ylitornio)			
5	-----34567	Matti Heiskari (Rovaniemi)			
2	-----3-5--	Pentti Harju (Pello)			
2	-----34---	Urpo Matero (Savukoski)			
1	-----4---	Raimo Nuutinen (Kemijärvi)			
1	-----4---	Anne-Mari Kovalainen (Pello)			
4	-----4567	Olli Sälevä (Rovaniemi)			
4	-----4567	Tuulikki Karinen (Rovaniemi)			
3	-----567	Raimo Nuutinen (Kemijärvi)			
3	-----567	Petri Piisilä (Salla)			
2	-----56-	Maija Aikio (Inari)			
2	-----67	Arja Makkonen (Inari)			
1	-----7	Pekka Sulkava (Enontekiö)			

27. Rauman Seudun Lintuharrastajat

2	----34-----	Pentti Uusitorppa (Eurajoki)
9	-----901234567	Jyri Mäki-Jaakkola (Eurajoki)
1	-----0-----	Ilona Randén (Rauma)
7	-----1234567	Ilona Randén (Eurajoki)
6	-----234567	Esa Helander (Rauma)
6	-----234567	Risto Waltari (Rauma)
3	-----345--	Juha Saarnio (Rauma)

24. Keski- ja Pohjois-Uudenmaan Lintuharrastajat Apus

5	9--3456-----	Veikko Salo (Hyvinkää)
3	901-----	Olli Elo (Tuusula)
1	-0-----	Markus Aisila (Kerava)
10	----3456789012-----	Olli Elo (Mäntsälä)
3	----345-----	Timo Kärkkäinen (Nurmijärvi)
14	----3456789012345-7	Tapio Hietaniemi (Tuusula)
2	----45-----	Mauri Sarkanen (Tuusula)
5	-----56789-----	Arto Poutiainen (Nurmijärvi)
7	-----5678901-----	Kaj Karlsson (Tuusula)
5	-----56789-----	Eero Vilpas (Hyvinkää)
12	-----56789-1234567	Eero Vilpas (Hyvinkää)
4	-----6789-----	Pauliina Storm (Järvenpää)
7	-----0123456-	Petri Sola (Mäntsälä)
2	-----01-----	Kirsi & Harry Lindgren (Mäntsälä)
2	-----12-----	Olli Elo (Mäntsälä)
7	-----1234567	Eero Vilpas (Hyvinkää)
1	-----4---	Marianne Immonen (Nurmijärvi)
1	-----67	Kirsti Kivinen (Mäntsälä)
2	-----67	Juha Honkala (Järvenpää)
1	-----7	Taisto Rikkonen (Hyvinkää)

25. Valkeakosken Lintuharrastajat

2	90-----	Jonne Mäkelä (Toijala)
3	--123-----	Eija Inkinen (Kylmäkoski)
12	----45678901234-6-	Helena Leväsluoto (Lempäälä)
9	-----901234567	Liisa Lilvanen (Toijala)
4	-----4567	Minna Innala (Valkeakoski)
1	-----7	Harry Backman (Valkeakoski)

26. Lohjan Lintutieteellinen Yhdistys Hakki

2	90-----	Aarno Magnusson (Lohjan kunta)
1	9-----	Ilkka Wentus (Lohjan kunta)
1	-----9-----	Mari Kylläinen (Lohjan kunta)